

2023 – reikšmingų darbų ir tarptautinio pripažinimo metai

Efektyvi sektorių priežiūra, aktyvi vartotojų teisių apsauga, kokybiška teisėkūra bei kryptinga tarptautinė veikla yra tai, ką turime daryti nepriekaištingai, siekdami pateisinti vartotojų, verslo ir valstybės lūkesčius, keliamus mums – elektroninių ryšių, skaitmeninių paslaugų, pašto ir geležinkelių transporto reguliuotojui.

2023 metai išsiskiria reikšmingų darbų gausa, naujų atskirties mažinimo bei saugumo klausimų kėlimu ir sprendimu Lietuvoje bei tarptautiniu mastu.

Paminėjome svarbią istorinę sukaktį – 100 metų Lietuvos narystei Tarptautinėje telekomunikacijų sąjungoje (ITU). Lietuva yra aktyvi ITU narė – tai užtikrina Lietuvos matomumą, turimos geriausios patirties įvertinimą pasauliniu mastu ir svarbiausia – Lietuvos interesų gynimą pasaulinėje technologijų vystymo arenoje.

Kartu su narystės ITU 100-mečio proga Lietuvoje viešėjusia ITU generaline sekretore Doreen Bogdan Martin atkreipėme dėmesį į skaitmeninės atskirties problemą – vystantis pažangioms technologijoms negalima pamiršti žmonių, ypač vyresnio amžiaus, švietimo. Tai būtina siekiant kurti skaitmeninę įtraukiąją visuomenę.

Ėmėmės veiksmų mažinti skaitmeninę atskirtį – vartotojų interesų gynimo per švietimą ir įgalinimą.

Inicijavome ir kartu su Lietuvos Respublikos Prezidentu Gintanu Nausėda bei ITU generaline sekretore Doreen Bogdan Martin atidarėme RRT projektą senjorų skaitmeninei įtraukčiai didinti „Nė vienas nėra pamirštas“. Skaitmeninės transformacijos ašis yra skaitmeninių įgūdžių ir gebėjimų turintis ir skaitmeninėmis paslaugomis pasitikintis vartotojas. Projektu siekiame, kad vis daugiau Lietuvos gyventojų žinotų savo – elektroninių ryšių paslaugų vartotojų – teises ir jomis naudotųsi, išmokytų naudotis elektroniniu parašu ir juo naudodamiesi patogiai ir greitai gautų paslaugas, taip pat žinotų, kaip būti saugiems internete, gebėtų atpažinti ir nepasiduoti apgavystėms elektroninėje erdvėje.

Pernai ėmėmės konkrečių veiksmų ir dėl sukčiavimo elektroninėje erdvėje pažabojimo, inicijavome diskusijas su operatoriais bei priėmėme sprendimus dėl priemonių, kurios padeda užkardyti elektroninio sukčiavimo skambučiais bei žinutėmis atvejus – paslaugų teikėjams buvo nustatyta prievolė taikyti žalingų nuorodų užkardas. RRT priimti sprendimai kiekvieną dieną apsaugo mažiausiai 2000 vartotojų, bandančių prisijungti prie žalingų nuorodų. Šioje srityje mes privalome būti itin operatyvūs ir telkti visų suinteresuotų šalių pastangas, siekdami apsaugoti vartotojus bei didindami pasitikėjimą paslaugomis ir jų tiekėjais.

Du svarbūs RTT atlikti tyrimai turėtų paskatinti didinti vartotojams teikiamų elektroninių ryšių paslaugų prieinamumą ir paspartinti pažangą bei investicijas į tinklų plėtrą.

Atlikę universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų tyrimą nustatėme savivaldybes, kuriose gyventojai negauna minimalius standartus atitinkančių elektroninių ryšių paslaugų (Varėnos, Ignalinos, Šalčininkų, Švenčionių bei Pagėgių savivaldybės) ir įpareigojome operatorius šias paslaugas užtikrinti.

Atlikę plačiajuosčio ryšio aprėpties tyrimą įvertinome realią plačiajuosčio ryšio aprėpties situaciją. Bendra tinklų, galinčių užtikrinti nedidelę duomenų perdavimą spartą (iki 30 Mb/s), aprėptis Lietuvoje yra labai gera. Tačiau tinklų, gebančių užtikrinti didesnes (100 Mb/s ir daugiau) spartas, aprėptis yra šiek tiek mažesnė, o ypač pralaidžių (1 Gb/s ir daugiau) tinklų – reikšmingai mažesnė. Geriausi tinklų išvystymo rodikliai pasiekti savivaldybėse, apimančiose didžiąją Lietuvos miestų teritorijas.

Šio tyrimo rezultatai svarbūs valstybės ir savivaldybių institucijoms, operatoriams, taip pat ir vartotojams, nes leidžia įvertinti, kokioje teritorijoje kokia didžiausia greitaveika, taip pat identifikuoti vietas, kuriose trūksta privačios bei viešosios iniciatyvos vystyti itin pralaidžius plačiajuosčio ryšio tinklus, ir dėti kryptingas pastangas šiai iniciatyvai skatinti.

Skatinant tvarią elektroninių ryšių paslaugų plėtrą, pažangą ir inovacijas itin svarbu užtikrinti, kad el. ryšiai, jais teikiamos paslaugos nebūtų trikdomos. Tai ypač aktualu augant radijo dažnių naudotojų skaičiui, plečiantis daiktų internetui, augant poreikiui didinti atsparumą įvairioms ekstremalioms situacijoms ir provokacijoms.

Matome augantį radijo trukdžių skaičių. 2023 m., palyginti su ankstesniais metais, trukdžių kiekis išaugo apie 30 proc. Identifikavę neleistinus trukdžius, įpareigojame jų sukėlėjus operatyviai trukdžius pašalinti. Kita vertus, mums, kaip reguliuotojui, būtina nuolat auginti savo profesionalumą, investuoti į išmanesnius matavimo įrankius, išnaudoti kitas priemones sklandžiai dažnių ir tinklų veiklai užtikrinti.

Pavyzdžiui, apgynėme Lietuvos poziciją ginče su Rusija Tarptautinėje telekomunikacijų sąjungoje: Lietuvos pasienio ruože spartesnį ryšį galinčiam užtikrinti dažnių diapazone veikiančios stotys, įtrauktos į tarptautinį dažnių registrą, gavo tarptautinę apsaugą ir į jas turės atsižvelgti Rusija, plėtodama savo ryšių sistemas. ITU Pasaulinėje radijo ryšio konferencijoje, atstovaudami Lietuvai kartu su kitomis Europos regiono valstybėmis, pasiekėme, kad 5G tinklai būtų netrukdomai vystomi jiems skirtose 3600–3800 MHz dažnių juostose. Kartu su atsakingomis institucijomis identifikavome ryšių vientisumą bei atsparumą didinančias priemones, kurias pradedamos diegti praktikoje.

Didžiuojamės RRT Elektromagnetinio suderinamumo laboratorijai suteiktu Europos Sąjungos paskirtosios laboratorijos statusu. Tai yra mūsų profesionalumo elektromagnetinio suderinamumo srityje pripažinimas, taip pat tai yra didžiulė atsakomybė stiprinti radijo, elektroninių bei elektrinių įrenginių žalos prevenciją ir nekokybiškų, pavojų vartotojams ar jų sveikatai bei nuosavybei keliančių įrenginių šalinimo iš rinkos efektyvumą.

Svarbių veiksmy netrūko ir kitose RRT veiklos srityse.

Skaitmeninių paslaugų reguliavimo srityje vyko intensyvūs pasiruošimo darbai naujai RRT Skaitmeninių paslaugų akto koordinatoriaus funkcijai vykdyti. Naujojo Europos Sąjungos akto tikslas – sukurti saugesnę interneto aplinką skaitmeniniams naudotojams ir apsaugoti jų pagrindines teises skaitmeninėje erdvėje. Skaitmeninėje erdvėje paslaugas teikiančios bendrovės, kurios sieja naudotojų duomenis su turiniu, produktais ir paslaugomis Europos Sąjungoje, privalo imtis skaidrumo ir vartotojų apsaugos priemonių, be kita ko, apimančių ir kovą su neteisėta prekyba, neteisėtu turiniu.

Geležinkelių transporto srityje pirmą kartą parengėme sektoriaus metinę ataskaitą, taip pat reikalavimų įgyvendinimo gaires geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriams. Išnagrinėję ginčą priėmėme sprendimą, pagal kurį geležinkelių paslaugų įrenginių naudotojai atgaus iš geležinkelių infrastruktūros valdytojo neteisingai apskaičiuotą 2,4 mln. eurų mokestį už naudojimąsi infrastruktūra. Šie sprendimai prisideda prie vienodų sąlygų sudarymo visiems rinkos dalyviams naudotis viešąja geležinkelių infrastruktūra bei vystyti geležinkelių transporto verslui būtinoms paslaugoms.

Pašto sektoriaus reguliavimas taip pat buvo išskirtinis. Inicijavome prieš 10 metų priimto ir nuo to laiko iš esmės neperžiūrėto Pašto įstatymo pokyčius. Per tą laiką vartotojų poreikiai ir pašto rinka nuo popierinės korespondencijos ir jos reguliavimo transformavosi į konkurencingą elektroninės prekybos ir siuntų pristatymo rinką. Pašto įstatymo pokyčiai inicijuoti siekiant geresnio paslaugų naudotojų interesų užtikrinimo bei veiksmingo pašto sektoriaus reguliavimo.

2023 metais turėjome ir vidinių organizacijos iššūkių: pradėjome diegti modernios organizacijos valdysenos modelius, žengėme pirmuosius žingsnius skaitmeninės transformacijos bei duomenų įgalinimo link, pradėjome diegti priemones, skirtas darbuotojų įsitraukimo augimui, kompetencijų ugdymui bei motyvavimui, saugesnės aplinkos kūrimui.

2023 metais atliktų reikšmingų darbų ir pasiekimų gausa įrodėme, kad RRT dirba motyvuota ir profesionali komanda, matanti ateitį ir gebanti kurti vertę vartotojams, verslui ir valstybei.

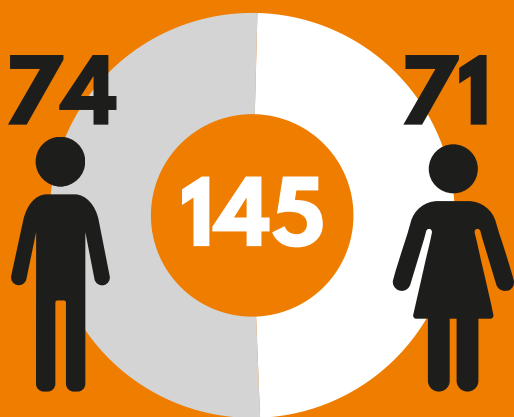
Jūratė Šovienė

Ryšų reguliavimo tarnybos tarybos pirmininkė

Turinys

- 06** RRT bendruomenė
- 08** Pagrindiniai RRT darbai 2022 metais
- 11** Elektroninių ryšių reguliavimas
- 39** Skaitmeninių paslaugų reguliavimas
- 43** Pašto paslaugų reguliavimas
- 49** Geležinkelių transporto paslaugų reguliavimas
- 52** Vartotojų apsauga
- 61** Valstybės registrų ir informacinių sistemų tvarkytojų teikiamų paslaugų įkainių priežiūra
- 63** Tarptautinė veikla
- 65** RRT laiko juostoje

RRT bendruomenė

Vidutinis darbuotojų
amžius – 46 metai

darbuotojai turi
mokslų daktaro laipsnį

Mokymų ir kvalifikacijos
kėlimo trukmė

4747 val. >>
val.

darbuotojų
palankiai
vertina
vadovų(ių)
elgesį

darbuotojų
per
paskutinius
metus
mokėsi

prireikus gali
pasiimti
laisvą darbo
valandą
asmeniniams
reikalams

Pagal lygių galimybių
liniuotę esame įvertinti

8,6 balo
iš 10

4 d.d.

2023 m. vidutiniškai mokėsi
vienas darbuotojas

Misija

Užtikriname veiksmingą konkurenciją, investicijas, inovacijas ir patrauklių paslaugų įvairovę elektroninių ryšių, pašto, geležinkelių transporto, patikimumo užtikrinimo paslaugų srityse.

Vizija

Palankiausios sąlygos technologijų vystymuisi, paslaugų teikėjams ir naudotojams reguliuojamose rinkose Baltijos regione.

Vertybės

Kuriantys vertę

Bendradarbiaujantys

Profesionalūs

Žiūrintys į ateitį

Pagrindiniai RRT darbai 2023 metais

01

**Minėjome Lietuvos narystės
Tarptautinėje telekomunikacijų
sąjungoje (ITU) šimtmetį.**

Suorganizavome ITU Generalinės
sekretorės D. Bogdan-Martin vizi-
tą Lietuvoje.

**Inicijavome projektą senjorų skaitme-
ninei įtraukčiai didinti „Nė vienas nė-
ra pamirštas“.**

Jį globoja LR Prezidentas Gitanas Nausėda.

02

**Tapome pirmąja paskirtąja Europos
Sąjungos radijo ryšio įrenginių ban-
dymo įstaiga.**

Turime kompetenciją ir teisę atlikti rinkos priežiū-
ros bandymus radijo ryšio įrenginių sektoriuje
visoms ES šalims narėms.

RYŠIŲ
REGULIAVIMO
TARNYBA

03

Atstovavome Lietuvai Pasaulinėje radijo ryšio konferencijoje.

Vienas iš svarbiausių sprendimų Lietuvai – mūsų šalies operatoriai 3600–3800 MHz dažnių juostoje galės plėtoti 5G tinklus visoje Lietuvos teritorijoje, įskaitant pasienio zonas.

STOP skaitmeniniams sukčiams

Interneto paslaugų teikėjus įpareigojome taikyti NKSC žalingų nuorodų blokavimo užkardą. Įtvirtinome sukčiavimo užkardymo priemones, naudojantis skambučiais ir SMS.

Apgynėme Lietuvos poziciją ITU ginče su Rusija.

Pasienio ruože spartesnį ryšį galinčiam užtikrinti dažnių diapozone veikiančios stotys, įtrauktos į tarptautinį dažnių registrą, gavo tarptautinę apsaugą ir į jas turės atsižvelgti Rusija, plėtodama savo ryšių sistemas.

Nustatėme operatoriams įpareigojimus užtikrinti universaliųjų elektroninių ryšių paslaugas vartotojams penkiose savivaldybėse.

Universalioji paslauga yra viena iš priemonių užtikrinti galimybę visiems vartotojams naudotis bent minimalaus skaičiaus nustatytos kokybės paslaugomis. Jos turi būti teikiamos už prieinamą kainą visiems vartotojams, taip pat įperkamos nepasiturintiems gyventojams.

Atlikome plačiajuosčio ryšio tyrimą.

Šio tyrimo rezultatai – pagrindas pažangai. Jie bus naudojami detaliau analizuojant situaciją elektroninių ryšių rinkoje, įskaitant RRT atliekamus rinkų tyrimus, bei identifikuojant vadinamąsias baltąsias zonas, t. y. teritorijas, kuriose dar nėra išvystyti itin pralaidūs elektroninių ryšių tinklai.

Inicijavome Pašto įstatymo pokyčius.

Galiojantis Pašto įstatymas buvo priimtas prieš 10 metų ir nuo to laiko nebuvo iš esmės peržiūrėtas. Per tą laiką vartotojų poreikiai ir pašto rinka nuo popierinės korespondencijos ir jos reguliavimo transformavosi į konkurencingą elektroninės prekybos ir siuntų pristatymo rinką.

Teisiškai įtvirtinome kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos reglamentavimą ir asmens tapatybės tikrinimą nuotoliu.

10

Priklausomai nuo elektroninės atpažinties priemonės išdavimo procedūrų, techninių ir saugumo aspektų, eID priemonei galės būti priskirtas tam tikras saugumo užtikrinimo lygis. Priemonė eID, kuriai bus priskirtas aukštas saugumo užtikrinimo lygis, turės didžiausią pasitikėjimą ir su tokia priemone fiziniams asmenims bus galimybė gauti ypatingos svarbos viešąsias ir (arba) administracines paslaugas, pavyzdžiui, ateityje balsuojant internetu ar naudojantis elektroninės dėklės (*eWallet*) aplikacija.

Po mūsų sprendimo „LTG Infra“ grąžino 2,4 mln. Eur geležinkelių paslaugų įrenginių naudotojams.

11

Patikrinę perskaičiuotus tarifus nustatėme, kad valdytojas nesilaikė savo nustatytos tiesioginių išlaidų apskaičiavimo tvarkos, taip pat skaičiuodamas tarifus įtraukė sąnaudas, kurios nesusijusios su geležinkelių paslaugų įrenginiais.

Elektroninių ryšių reguliavimas

Teisėkūra

Elektroninių ryšių rinkos priežiūra

Elektroninių ryšių išteklių valdymas

Teisėkūra

Naujos tarpininkavimo ginčiuose taisyklės

Patvirtinome naujas RRT tarpininkavimo sprendžiant ginčus tarp ūkio subjektų taisykles ir sudarėme galimybę ginčo šalims, padedant RRT, kuo greičiau mažiausiomis sąnaudomis taikiai išspręsti kilusį ginčą ir išvengti jo nagrinėjimo ne teismo tvarka ar teisme.

[Tarpininkavimo sprendžiant ginčus ir ginčų nagrinėjimo tvarkos aprašas](#)

[Skaityti daugiau](#)

Griežtesni radijo ryšio perėmimo ir radijo stočių naudojimo reikalavimai

Inicijavome ir prisidėjome rengiant 2023-10-26 priimtus ir 2024-01-01 įsigaliojusius Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimus ir Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimus, kurie numato, kad radijo ryšio perėmimo įrenginius gali naudoti ir laikyti tik valstybės institucijos savo vykdomų funkcijų tikslais ir kad asmenys radijo ryšio stotis gali naudoti tik tokiais dažniais, kuriuos yra leidusi naudoti tokiu tikslu RRT. Šie pokyčiai sudaro sąlygas užtikrinti, kad teisėtai veikiančios radijo ryšio sistemos būtų apsaugotos nuo neteisėto ir nepagrįsto radijo ryšio perėmimo, ir kad būtų užtikrintas valstybės, visuomenės saugumas, viešoji tvarka, radijo trukdžių prevencija ir tinkamai veikiantis radijo ryšys.

[Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimai](#)

[Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimai](#)

Humanitarinės pagalbos numeris 111

Priėmėme būtinus sprendimus, kurie užtikrino, kad buvęs rezervuotas (nenaudojamas) trumpasis numeris 111 nuo 2023 metų rugsėjo mėnesio galėjo būti skirtas naudoti pelno nesiekiančioms organizacijoms, teikiančioms humanitarinę, socialinę ar kitokią susijusią pagalbą. Norą įkurti humanitarinės pagalbos liniją 111 ir administruoti šį trumpąjį numerį išreiškė viena organizacija – Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija, kuriai teisė naudoti šį numerį suteikta [RRT Tarybos 2023-09-19 nutarimu Nr. TN-439](#).

Ryšio numerių skyrimo ir naudojimo taisyklių ir Nacionalinio ryšio numeracijos plano pakeitimai.

116016 – naujas numeris smurto prieš moteris aukoms

Europos Komisija suderino naują socialinės paslaugos numerį 116016. Tai – pagalbos linija moterims, patyrusioms smurtą. Įgyvendindami **EK sprendimą**, pakeitėme Ryšio numerių skyrimo ir naudojimo taisykles bei Nacionalinį ryšio numeracijos planą. Numeris naujai paslaugai numatytas nuo 2023 m. balandžio 30 d. Kas teiks paslaugas šiuo numeriu, RRT Taryba išrinks konkurso būdu.

Ryšio numerių skyrimo ir naudojimo taisyklių ir Nacionalinio ryšio numeracijos plano pakeitimai.

Paprastesnis radijo dažnių naudojimas valstybės oficialių svečių apsaugos tikslais

Priėmėme sprendimus, kad radijo dažniai, reikalingi valstybės institucijų veiklai, susijusiai su Lietuvos Respublikos oficialių svečių apsauga, galėtų būti iki 5 dienų naudojami be atskiro RRT leidimo. Valstybės institucijoms užtenka pranešti apie numatomus naudoti radijo dažnius ir privaloma užtikrinti, kad jie netrukdytų kitoms teisėtai veikiančioms radijo ryšio sistemoms.

Nauja tvarka leido svečių apsauga besirūpinančioms tarnyboms operatyviau išspręsti su apsaugos tikslais susijusius dažnių naudojimo klausimus, įskaitant ir 2023 m. Lietuvoje vykusio Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) viršūnių susitikimo metu. Dėl radijo dažnių (kanalų) skyrimo oficialių svečių apsaugai NATO viršūnių susitikimo metu Vilniuje kreipėsi 42 delegacijos. Operatyviai suderinome ir skyrėme 99 dažnius (kanalus).

Radijo dažnių (kanalų), kuriuos galima naudoti be atskiro leidimo, sąrašo pakeitimai.

Vienas įkroviklis skirtingiems radijo ryšio įrenginiams

Priėmėme būtinus sprendimus, užtikrinančius naujų ES reikalavimų įgyvendinimą, siekiant, kad nuo 2024 m. pabaigos ES rinkoje, taip pat ir Lietuvoje tam tikri radijo ryšio įrenginiai (pavyzdžiui, mobilieji telefonai, planšetiniai kompiuteriai, skaitmeniniai fotoaparatai, vaizdo žaidimų konsolėms, ausinės, nešiojamieji garsiakalbiai, el. skaitytuvai, klaviatūros,

pelės, nešiojamos navigacijos sistemos) būtų parduodami ar kitaip pateikiami į rinką, tik jei jų įkrovimui bus naudojama USB-C tipo jungtis. Sąveikumas su įkrovikliais, turinčiais USB-C tipo jungtis, supaprastins radijo ryšio įrenginių naudojimą, leis jų naudotojams išvengti papildomų išlaidų ir sumažins elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekį, nes tas pats įkroviklis galės būti naudojamas skirtingiems įrenginiams įkrauti.

Radijo ryšio įrenginių techninio reglamento pakeitimas

Sukčiavimo elektroninėje erdvėje užkardymas

Priėmėme sprendimus, kuriais interneto paslaugų tiekėjai buvo įpareigoti blokuoti prieigą prie žalingų interneto resursų, kurių registrą sudaro Nacionalinis kibernetinio saugumo centras (NKSC). Taip pat mobiliųjų tinklų operatoriai įpareigoti persiųsti tik tokias vardines SMS, kurios atitinka siuntėjų nurodytus ir su operatoriais suderintus identifikacinius požymius; blokuoti skambučius ir taikyti tinkamas technines, organizacines priemones; įspėti vartotojus apie galbūt apsimestines žinutes ar imtis jų blokavimo.

Po RRT įpareigojimų operatoriams, NKSC duomenimis, naudojant DNS užkardos priemones, kas dieną yra blokuojama per 2 tūkst. vartotojų bandymų patekti į žalingus tinklapius. DNS užkarda – tai nemokama vieša DNS paslauga su papildoma saugos funkcija. Nuo įprastos domeno vardų sistemos (angl. *Domain Name System*, DNS) ji skiriasi tuo, kad joje yra įdiegta papildoma apsauga nuo kibernetinių grėsmių, tokių kaip netikros bankų svetainės, nesąžiningos prekybos platformos, kenkimo kodą platinančios svetainės ir kitos NKSC patvirtintos žalingos svetainės.

Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklių pakeitimas Nr. TN-249

Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklių pakeitimas Nr. TN-347

Patobulinome informavimo apie tinklų vientisumo pažeidimus tvarką

Patikslinome Viešųjų ryšių tinklų vientisumo užtikrinimo taisykles. Atsisakėme reikalavimo apie viešųjų ryšių tinklų vientisumo pažeidimus informuoti RRT telefono ryšio numeriu, tačiau palikome reikalavimą informuoti elektroninio pašto adresu vientisumas@rrt.lt, siekdami tokiu būdu sumažinti operatoriams tenkančią naštą, išlaikyti pranešimų kokybę ir savalaikiškumą.

Rezultatas. Paslaugų teikėjai per 2023 m. informavo RRT pranešimais apie 17 vientisumo pažeidimų. Pagrindinės paslaugų teikimo vartotojams sutrikimo priežastys buvo paslaugoms teikti naudojamos įrangos gedimai, žmogiškosios klaidos, pavieniais atvejais įtakos taip pat turėjo dėl gamtinių reiškinių (audros) dingęs elektros tiekimas.

Viešųjų ryšių tinklų vientisumo užtikrinimo taisyklių pakeitimai

Elektroninių ryšių rinkos priežiūra

Siekiamo konkurencingo elektroninių ryšių sektoriaus, sudarančio sąlygas efektyvioms investicijoms ir suteikiančio pasirinkimo galimybes, gyvavimo.

Pateikėme šiuos siūlymus Nacionaliniam skaitmeninio dešimtmečio strateginiam veiksmy planui:

- numatyti papildomas lėšas, kurios turėtų būti naudojamos šviesolaidiniams tinklams ir / arba 5G tinklams, užtikrinantiems 1 Gbps spartą, nutiesti ir plačiajuosčio ryšio paslaugoms teikti namų ūkiams, esantiems baltosiose zonose;
- numatyti skatinimo mechanizmus bei finansavimą bendruomenėms bei individualiems asmenims, kurių šiuo metu nepasiekia plačiajuostis ryšys tam, kad jie galėtų atsivesti plačiajuosčio ryšio tinklus, įgalinančius gauti ne mažesnės nei 1Gbps spartos ryšio paslaugas;
- teritorijų planavimą ir statybas reglamentuojančiuose teisės aktuose numatyti prievolę, kad būtų suprojektuota ir įrengta itin didelio pralaidumo šviesolaidinio tinklo infrastruktūra iki kiekvieno naujai statomo gyvenamojo ar visuomeninės paskirties pastato tam, kad kiekvienas prisijungęs paslaugų gavėjas turėtų galimybę gauti ne mažesnės nei 1Gbps spartos paslaugas;

- atlikti atitinkamų teisės aktų pakeitimus, kuriais reglamentuojamos statybos valstybės saugojamose teritorijose, supaprastinant šiose vietose didelio pralaidumo elektroninių ryšių tinklų plėtojimo sąlygas;
- papildyti nuostatomis dėl aktyvesnio valstybės įsitraukimo į skaitmeninių produktų, kurių nesukūrė privatus sektorius, kūrimo skatinimą, pavyzdžiui, bent iš dalies finansuoti numatytas reglamentuoti naujas patikimumo užtikrinimo paslaugas, kad šioje srityje ir toliau būtų užtikrinta Lietuvos lyderystė Šiaurės ir Baltijos šalių regione;
- daugiau dėmesio skirti šiuo metu dar neteikiamų arba mažai naudojamų patikimumo užtikrinimo paslaugų atsiradimui rinkoje, pavyzdžiui, elektroninio registruoto pristatymo paslaugų sistemos plėtrai, siekiant šių paslaugų kvalifikuoto statuso, kad būtų užtikrintas aukščiausias paslaugos saugumo lygis, ir apsvarstyti tokių paslaugų atsiradimo bei jų naudojimo skatinimo priemonės;
- numatyti priemones, kad viešąsias paslaugas teikiančios institucijos sparčiau skaitmenizuotų teikiamas paslaugas ir būtų didinamas šių paslaugų prieinamumas elektroninėje erdvėje, gerinamas tokių paslaugų patrauklumas. Taip pat siūlėme numatyti priemones plačiau viešinti ir skatinti gyventojus naudotis asmens tapatybės kortelėmis, jau turima valstybės išduodama kvalifikuoto elektroninio parašo kūrimo ir elektroninės atpažinties priemone;
- apsvarstyti galimybę iš viso atsisakyti kai kurių neskaitmenizuotų popierinių paslaugų ir pereiti prie tokių paslaugų teikimo tik elektroniniu būdu. Siūlėme sudaryti visų viešųjų paslaugų sąrašą, taip pat numatyti šių paslaugų skaitmenizavimo terminus, kad ateityje visas viešąsias paslaugas būtų galima gauti elektroniniu būdu.

Elektroninių ryšių paslaugų rinkų tyrimai

RRT atliekamų rinkų tyrimų tikslas – įvertinti, ar konkurencija tam tikroje elektroninių ryšių rinkoje yra veiksminga, ir jei ji nėra veiksminga, neleisti susidaryti galimybėms piktnaudžiauti įtaka konkrečioje rinkoje.

Atlikome Transliacijų perdavimo paslaugų ir Transliacijų perdavimo priemonių rinkos tyrimus.

Nustatėme, kad konkurencija mažmeninėse transliacijų rinkose yra veiksminga – keičiasi rinkos struktūra, auga paslaugų teikėjų skaičius, daugėja alternatyvų, pavyzdžiui, plėtojamas internetinis radijas ir televizija. Lietuvoje televizijos ir radijo transliacijos teikiamos skirtingais būdais, pavyzdžiui, skaitmeninės antžeminės televizijos, kabelinės televizijos tinklais ar internetu. Televizijos žiūrovai ir radijo klausytojai, priklausomai nuo gyvenamosios vietos, pasirenka priimtinausią siūlomų programų transliacijų gavimo būdą. Dėl to panaikinome nustatytus įpareigojimus „Telia Lietuva“, AB, bei AB Lietuvos radijo ir televizijos centrai.

Rezultatas. Dereguliavome Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinką ir Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinką.

Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimas

Universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų prieinamumo ir įperkamumo tyrimas. Minimumo standartas.

Tyrimo tikslas nustatyti, kuriose savivaldybėse daugiau nei 5 proc. gyventojų negauna universaliųjų elektroninių ryšio paslaugų – ne mažesnės nei 10 Mbps gaunamojo ir ne mažesnės nei 1 Mbps siunčiamojo ryšio spartos duomenų perdavimo.

Rezultatas. Atlikę tyrimą, nuo 2023-07-01 įpareigojome „Telia Lietuva“, „Tele2“ ir „Bitė Lietuva“ užtikrinti universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimą Varėnos, Ignalinos, Šalčininkų ir Švenčionių rajono bei Pagėgių savivaldybėse. Operatoriai turi užtikrinti ne mažesnę nei 10 Mbps gaunamojo ir ne mažesnę nei 1 Mbps siunčiamojo ryšio duomenų perdavimo spartą, suteikti bent 1 GB duomenų per mėnesį ir bent 200 min. skambučių paslaugas. Kainų ribos: nepasiturintiems ar socialines paslaugas gaunantiems gyventojams – ne daugiau nei 8,92 Eur/mėn., kitiems gyventojams – ne daugiau nei 26,77 Eur/mėn. Įpareigojimas galios, kol bus panaikintas, RRT atlikus naujus prieinamumo ir įperkamumo tyrimus.

Geroji praktika. Lazdijų raj. savivaldybė el. ryšių paslaugos trūkumo klausimą išsprendė, priėmusi individualų sprendimą. Kapčiamiesčio seniūnijos teritorija patenka į baltąją zoną, kurioje nėra užtikrinamas pakankamas interneto ryšys bei kalbinės paslaugos. Savivaldybė su RRT pagalba parengė Elektroninių ryšių infrastruktūros įsigijimo ir įrengimo bei einamųjų paslaugų įsigijimo namų ūkiuose, kuriuose už prieinamą kainą nėra užtikrinamos pakankamos interneto prieigos ir kalbinio ryšio paslaugos, finansavimo tvarką. Ši tvarka paskatino gyventojus įsigyti alternatyvaus – palydovinio – ryšio paslaugas ir taip išsprendė el. ryšio užtikrinimo paslaugų teikimo klausimą.

RRT Tarybos 2023-04-20 nutarimas Nr. TN-153 ir susijusi medžiaga

Plačiajuosčio ryšio aprėpties tyrimas – pagrindas pažangai.

Tyrimo tikslas – įvertinti realią plačiajuosčio ryšio aprėpties situaciją. Šio tyrimo rezultatai svarbūs valstybės ir savivaldybių institucijoms, operatoriams, taip pat ir vartotojams, nes leidžia įvertinti, kokioje teritorijoje kokia didžiausia greitaveika, taip pat identifikuoti vietas, kuriose trūksta privačios bei viešosios iniciatyvos vystyti itin pralaidžius plačiajuosčio ryšio tinklus.

Vertinant visos Lietuvos situaciją matyti, kad bendra tinklų, galinčių užtikrinti nedidelę duomenų perdavimą spartą (2, 10, 30 Mb/s), aprėptis yra labai gera.

Tačiau tinklų, gebančių užtikrinti didesnes (100 Mb/s ir daugiau) spartas, aprėptis yra šiek tiek mažesnė, o ypač pralaidžių (1 Gb/s ir daugiau) tinklų – ženkliai mažesnė. Geriausi tinklų išvystymo rodikliai pasiekti savivaldybėse, apimančiose didžiųjų Lietuvos miestų teritorijas. Tad, siekiant gigabitinės visuomenės tikslų, būtina įdėti pastangų.

Rezultatas. Tyrimo metu identifikuota problema – 10,8 proc. namų ūkių vis dar neturi galimybės naudotis plačiajuosčio interneto tinklo paslaugomis, o kaimiškose vietovėse minėtos paslaugos nėra prieinamos net 31,6 proc. namų ūkių.

Plačiajuosčio ryšio aprėpties tyrimo rezultatai

Sprendimas. Tęsime darbus plačiajuosčio ryšio plėtros srityje: rengsime plėtros prognozes, identifikuosime baltąsias zonas, vertinsime ir teiksime siūlymus SM, kitoms institucijoms dėl investicijų į ryšio ir infrastruktūros plėtrą, rengsime atitinkamas dažnių juostų naudojimo sąlygas ir pan.

Mūsų vertinimu, tiesiant šviesolaidinius tinklus, svarbu, kad valstybės lėšos būtų nukreipiamos ne vien į pagrindinių magistralinių tinklo segmentų statybą, tačiau ir į prieigos tinklo, t. y. tos tinklo dalies, kuria prijungiami galutiniai paslaugų gavėjai, vystymą.

Taip pat svarbus sutarimo tarp įvairių institucijų ir interesų grupių radimas, kad būtų suderinami, o ne supriešinami įvairūs susiję interesai (ryšio plėtra, aplinkos apsauga, viešas / privatus interesas – savivaldybių noras turėti ryšį, bet nenoras leisti statyti antenas).

Elektroninių ryšių paslaugų teikėjų veiklos stebėseną ir priežiūrą

Vertiname, kaip elektroninių ryšių srityje veikiančios ūkio subjektai laikosi jiems taikomų įpareigojimų ir kitų reikalavimų.

2023 m. gruodžio 14 d. užbaigėme „Telia Lietuva“, AB, auditą. Auditorius pateikė sąlyginę nuomonę ir 3 rekomendacijas. Kreipėmės į bendrovę su prašymu įvertinti rekomendacijas bei pateikti siūlymus dėl reikalingų pakeičiųjų.

Rezultatas. Atliktas auditas leidžia įsitikinti, ar „Telia Lietuva“, AB, laikosi didelę įtaką rinkoje (DĮR) turinčiam ūkio subjektui nustatytų įpareigojimų. Esminių pažeidimų nebuvo nustatyta, tačiau nustatytus trūkumus bendrovė turi ištaisyti ir pateikti RRT metinę ataskaitą už 2023 metus, taip pat į juos atsižvelgti vykdydama veiklą ir tvarkydama sąnaudų apskaitą 2024 metais.

Įpareigojimų priežiūra

2023 m. gruodžio 7 d. užbaigtas AB Lietuvos radijo ir televizijos centro (Telecentro) auditas.

Rezultatas. Atliktas auditas leido įsitikinti, kad Telecentras laikėsi didelę įtaką rinkoje turinčiai bendrovei nustatytų įpareigojimų.

Įpareigojimų priežiūra

2023 m. IV ketv. įvertinome Telecentro teikiamų radijo ir televizijos programų signalų elektroninių ryšių tinklais perdavimo visuomenei paslaugų ir paslaugų, kurių reikia viešajai įstaigai Lietuvos nacionaliniam radijui ir televizijai (LRT) radijo ir televizijos tinklams teikti ir eksploatuoti, kainų pagrįstumą sąnaudomis.

Rezultatas. Nustatėme 864 684 Eur priemoką, kurią LRT turės sumokėti Telecentrui.

RRT sprendimas

Atlikome VšĮ „Plačiajuostis internetas“ teikiamų sparčiojo plačiajuosčio ryšio paslaugų tarifų atitikties teisės aktų reikalavimams vertinimą.

Rezultatas. 2023 m. liepos 14 d. RRT Taryba patvirtino paslaugų tarifus – jie nepasikeitė.

RRT sprendimas

Patvirtinome papildomas tarptinklinio ryšio priemokas operatoriui UAB „Teledema“.

Siekiant užtikrinti šalies viduje teikiamų elektroninių ryšių paslaugų tarifų tvarumą, galimybė taikyti papildomus mokesčius tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugoms (angl. „roaming“) nustatyta tik vienam Lietuvos mobiliojo ryšio operatoriui – „Teledemai“ (RRT sprendimas). Gavę mobiliojo ryšio operatoriaus „Teledema“ prašymą, įvertinome tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugų teikėjo pateiktus skaičiavimus ir iš naujo nustatėme didžiausius leistinus papildomus mokesčius jų paslaugų vartotojams keliaujant Europos Sąjungos ir Europos ekonominės erdvės šalyse. „Teledema“ galės taikyti vartotojams tik tokio dydžio papildomus tarptinklinio ryšio mokesčius, kokių reikia jų patiriamies nuostoliams kompensuoti, siekiant užtikrinti nacionalinių kainų stabilumą.

Rezultatas. Priemokos, palyginti su 2022 m., mažėjo apie 40 proc.

RRT sprendimas

Kokybės matavimai

Paviešiname kokybės palyginimo įrankį.

Greta tradicinių konsultacijų RRT siekia suteikti vartotojams patogius ir veiksmingus įrankius, kuriuos jie patys galėtų naudoti priimdami atitinkamus sprendimus:

Sukurtas el. ryšio paslaugų kokybės palyginimo įrankis

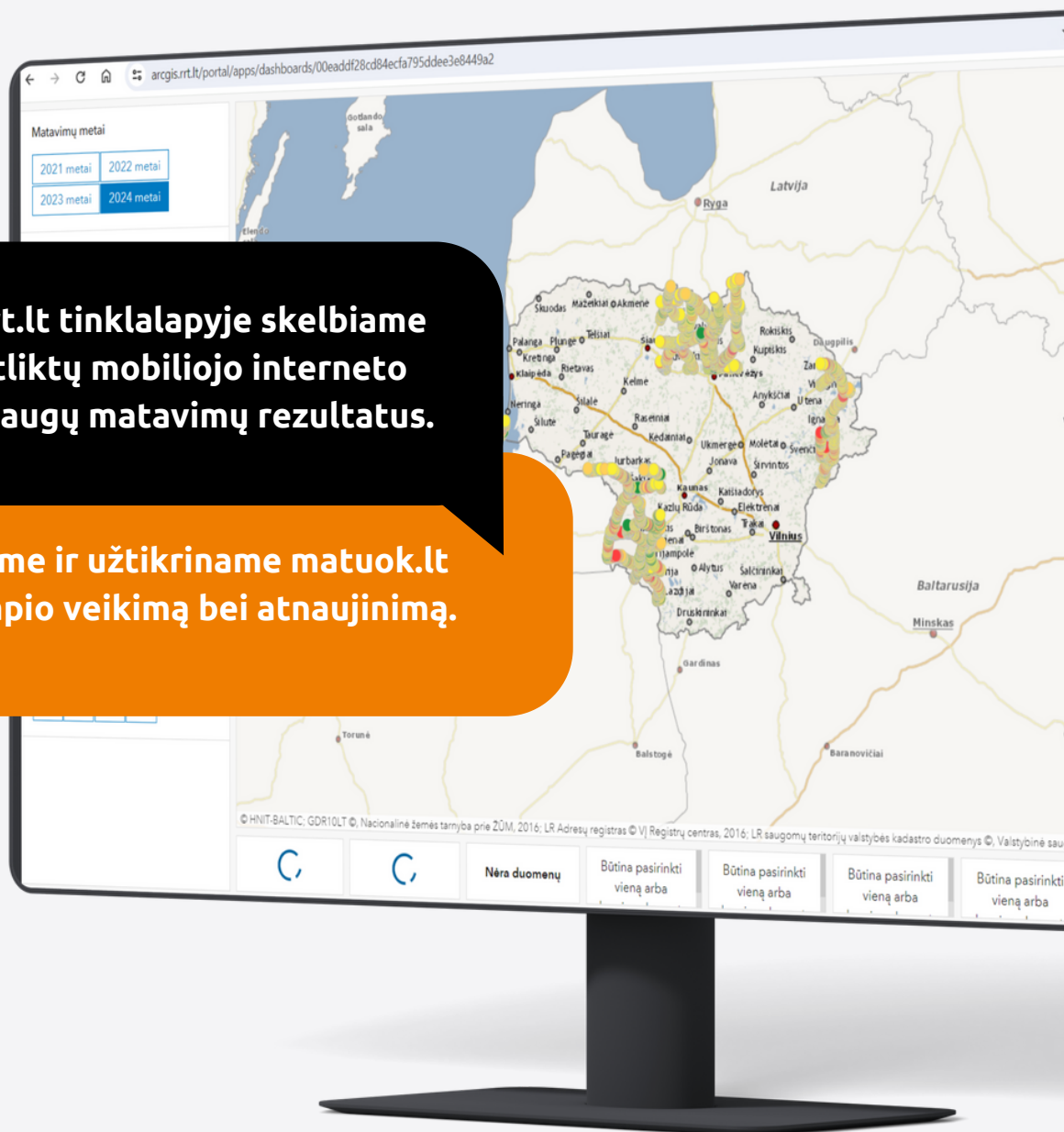

Informaciją apie ryšio stiprumą ir padengimą vartotojai ir kiti asmenys taip pat gali pasitikrinti tinklalapyje <https://placiajuostis.rrt.lt/>.

Rezultatas. Įrankis suteikia galimybę naudotojui sužinoti ir palyginti, kokie interneto prieigos paslaugų teikėjai konkrečiu vartotojo pasirinktu adresu teikia atitinkamos kokybės (greitaveikos) interneto prieigos paslaugas.

Matavimai.rrt.lt tinklalapyje skelbiame naujausius atliktų mobiliojo interneto prieigos paslaugų matavimų rezultatus.

Prižiūrime ir užtikriname matuok.lt tinklalapio veikimą bei atnaujinimą.

Matavimai atliekami pagrindiniuose Lietuvos keliuose, miestuose bei keleivinio geležinkelio maršrutuose.

Rezultatas. Tinklapyje vartotojai gali palyginti trijų mobiliojo ryšio operatorių teikiamų paslaugų kokybę.

- 2023 m. vidutinė duomenų gavimo sparta padidėjo visų operatorių tinkluose – siekė 107–202 Mb/s, priklausomai nuo operatoriaus. Duomenų siuntimo sparta, palyginti su 2022 m., taip pat paaugo visų operatorių tinkluose ir siekė nuo 19,1 iki 37,8 Mb/s.
- Galime matyti ir 5G technologijos plėtrą. Šiuo metu Lietuvoje 5G technologija veikia kartu su 4G, t. y. nersavarankišku režimu. Dėl šios priežasties vidutinių delsos verčių sumažėjimo, kurį galėtų suteikti 5G, palyginti su praeitu laikotarpiu, nepastebėjome. Delsos vertė išliko panaši – 48–57 ms. Delsa rodo, kokios reakcijos – greitos ar lėtos – galima tikėtis iš tarnybinės stoties atsakant į veiksmus, atliekamus vartotojo galinėje įrangoje, kuri teikia turinį ar paslaugą.
- Paslaugų kokybė keleiviniuose geležinkelių maršrutuose pagerėjo, tačiau išlieka tendencija, kad keliaujant geležinkeliais tikėtina gavimo sparta bus mažesnė, nei keliaujant automobilių keliais ir miestų gatvėse. Geležinkeliai turi daugiau atkarpų, kur kelias eina miškais ar toliau nuo gyvenviečių, kur yra pastatyta mažiau bazinių stočių.
- Matavimų metu buvo pastebėta ir atkarpų keliuose, kur ryšio sąlygos ypač suprastėja arba mobilios interneto prieigos paslaugos teikimas iš viso nutrūksta, t. y. signalo lygis nukrenta ir jo nebepakanka ryšiui išlaikyti. Dažniausiai taip nutinka tolstant nuo bazinės stoties, o kita bazinė, kuri turėtų perimti ryšio palaikymą, yra tiesiog per toli. Tokią situaciją pakeistų didesnis bazinių stočių skaičius ar sprendimas naudoti toliau sklindančius dažnius.

Renginiai

2023 m. balandžio 25 d. organizavome susitikimą su elektroninių ryšių rinkos dalyviais „Gigabitinio ryšio plėtra: kur esame ir kur link einame“. Diskutavome, kaip paskatinti plačiajuosčio ryšio plėtrą ir daiktų interneto paslaugas.

2023 m. spalio 20 d., minint Europoje kibernetinio saugumo mėnesį, organizavome apvaliojo stalo diskusiją su mobiliojo ryšio operatorių, Lietuvos kriminalinės policijos biuro, Lietuvos banko, Lietuvos pašto, Nacionalinio kibernetinio saugumo centro (NKSC), Valstybinės mokesčių inspekcijos (VMI) bei Pinigų plovimo prevencijos kompetencijų centro atstovais, kurios metu aptarėme žalingų interneto resursų, apsimestinių skambučių bei SMS užkardymo problematiką ir priemones.

Visuomenės saugumas

Elektroninių ryšių tinklai ir paslaugos yra ypatingos svarbos objektai, kurių veiklos tęstinumas turi būti garantuotas taikos ir karo metu. Didelių grėsmių akivaizdoje ryšiai yra būtinas resursas valstybei valdyti, gintis, visuomenei informuoti ir apsaugoti.

Inicijuojame ryšių atsparumą ir saugumą didinančių priemonių įgyvendinimą.

RRT inicijavo ir šiuo metu derina ryšių atsparumą, saugumą didinančių priemonių įgyvendinimą, įskaitant esant ekstremalioms situacijoms apibrėžtos kokybės ryšio teikimą visiems vartotojams; ryšio užtikrinimą pagalbos tarnybų darbuotojams ir kitiems svarbiems abonentams; ryšio užtikrinimą svarbiuose objektuose; Lietuvos gyventojų perspėjimo ir informavimo sistemos atnaujinimą, sujungiant ryšius, televiziją ir radiją į bendrą pranešimų kanalą; radijo dažnių valdymą.

Siekiame sukurti palankias sąlygas Lietuvoje išbandyti tradicinio antžeminio mobilaus ryšio ir naujos kartos palydovinio ryšio tinklų hibridinį veikimą. Tema aktuali saugumo, atsparumo kontekste bei užtikrinant visiems vartotojams kokybišką ryšį ir internetą.

Elektroninių ryšių išteklių valdymas

Užtikriname, kad elektroninių ryšių ištekliai būtų naudojami efektyviai.

Kokybės matavimai

Siekdami suteikti galimybę vartotojams palyginti ir pasirinkti mobiliojo ryšio paslaugas pagal jų poreikius atitinkantį kokybės lygį, skelbiame mobiliojo ryšio tinklų tikėtinas aprėpties zonas ir teorinių spartos skaičiavimų zonas.

Įvertinome 5G aprėptį.

2023 m. gruodį mobiliojo ryšio paslaugų gavėjai įvykdė galiojančius gigabitinio ryšio plėtros reikalavimus. Palyginti su 2022 m.:

5G teritorijos aprėptis išaugo
nuo 70,4% iki

89,1%

Gyventojų aprėptis
išaugo nuo 90,9% iki

98,9%

Siekdami suteikti galimybę gyventojams padėti įvertinti skaitmeninės antžeminės televizijos programų priėmimo galimybes, skelbiame tikėtinas, teoriniais skaičiavimais paremtas aprėptis.

Aprėptys skelbiamos čia

Lietuvos radijo ir televizijos centrai leidome padidinti siūstuvų galią. Dėl to skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo teritorinis padengimas 2023 m. padidėjo 0,2 procentiniais punktais (nuo 96,1% iki 96,3%).

Padidinus stočių galias Vilniuje, Šalčininkuose ir Švenčionyse, pietryčių Lietuvos regiono tinklas ir jo aprėptis padidėjo 3,7 procentinio punkto (nuo 14,8% iki 18,5%). Pietryčių Lietuvos regiono tinklu transliuojamos šios TV programos: *TVP Info, TVP Historia 2, TVP Polonia, TVP Wilno, TVP World, Belsat TV, TVP Kultura 2, Nuta.TV, Power TV, TV3 Plus.*

Radio dažniai

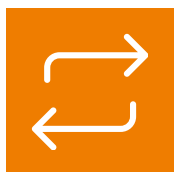
Skiriame radio dažnius, nustatome jų naudojimo sąlygas, kad būtų užtikrinta kuo didesnė nauda vartotojams, išvengiama trukdžių, sudaromos sąlygos konkurencijai ir inovacijų plėtrai.

Išduoti leidimai:

- **151 leidimas užsiimti radijo mėgėjų veikla** (tarp jų – 22 leidimai naujokams) ir 31 leidimas naudoti radijo šaukinius. Norintys tapti radijo mėgėjais turi išlaikyti RRT rengiamus kvalifikacinius egzaminus. Pernai suorganizavome 36 egzaminus, iš jų 10 buvo neišlaikyti. 2023 m. pabaigoje į RRT registrą buvo įtraukti 745 radijo mėgėjai;
- **29 leidimai eksperimentiniams tikslams;**
- **189 nauji leidimai naudoti laivų stotis**, iš kurių 44 leidimai išduoti 5W stotims supaprastinta tvarka užregistruojant laivo stotį. Metų pabaigoje galiojo 1074 leidimai naudoti laivų stotis, iš kurių 327 leidimai išduoti 5W stotims supaprastinta tvarka užregistruojant laivo stotį;
- **741 leidimas naudoti fiksuotosios tarnybos radijo stotis.** Pagal radijo dažnių naudotojų prašymus panaikinome 620 tokių leidimų;
- **105 nauji leidimai naudoti orlaivių stotis.** Metų pabaigoje galiojo 828 tokie leidimai. Išduoti 3 leidimai naujienų rinkimo Žemės stotims ir 1 leidimas GNSS signalo stiprinimui patalpų viduje.
- **120 leidimų Sausumos judriosios ir fiksuotosios** (iki 960 MHz) tarnybų vidaus radijo ryšio tinklams, skiriant 225 radijo dažnius (kanalus).

Užtikriname radijo dažnių naudojimo / radijo ryšio stočių ir orbitinių išteklių tarptautinę apsaugą koordinuodami juos su kaimyninėmis šalimis bei notifikuodami tarptautiniuose dažnių registruose.

Inicijavome Lietuvos radijo dažnių stočių statuso pakeitimą.

RRT iniciatyva bei pagal mūsų pateiktus argumentus ITU Radijo reguliavimo taryba (RRB) pakeitė 11 Lietuvos radijo dažnių stočių, notifikuoatų 3400–3600 MHz dažnių juostoje, statusą, kuris yra lygiavertis rusų karinių radijo ryšio stočių atžvilgiu. Mūsų stotims buvo suteikta tarptautinė apsauga. Tai tapo precedentu – ITU Biurui buvo pavesta paviėšinti atitinkamo Radijo reglamento straipsnio vykdymo procedūrą analogiškais tarptautinio koordinavimo atvejais.

Nustatėme radijo transliaciją vakarinėje Lietuvos dalyje iš Karaliaučiaus srities nesukordinuotu radijo dažniu.

Rusijos administracija nereagavo į mūsų reikalavimus nutraukti elektromagnetinės spinduliuotės šaltinį. Įvertinome neteisėtos stoties veiklos poveikį Lietuvos ir kaimyninių valstybių radijo stotims ir pateikėme siūlymus kompetentingoms institucijoms dėl proporcingų techninių priemonių tokios transliacijos atžvilgiu.

Kitų šalių notifikuojamų įrašų įtakos Lietuvos stočių veikimo zonai vertinimas.

Notifikavimui į Tarptautinę telekomunikacijų sąjungą (ITU) buvo išsiųsti 709 belaidės plačiąjuostės prieigos stočių įrašai. Šis skaičius, lyginant su 2022 metais, buvo didesnis beveik 6 kartus.

Padidėjimas susijęs su sparčia 5G plėtra Lietuvoje. Siekiant šių stočių tarptautinio pripažinimo, notifikavimui iš 3400–3800 MHz radijo dažnių juostos pateikti 585 įrašai.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Siekiame rinkai užtikrinti geresnes dažnių naudojimo sąlygas Lietuvos teritorijoje ar pasienyje su kaimyninėmis šalimis. Atnaujiname tarptautinius susitarimus, atsižvelgdami į vyraujančias technologijas, ITU-R ir CEPT rekomendacijas.

- **Atnaujintas dvišalis susitarimas** 3400–3800 MHz radijo dažnių juostoje su Latvijos administracija, įtraukiant 5G NR sistemas.
- **Sukoordinuoti 2 radijo dažniai oreivystės antžeminėms stotims.** Pakeistas 28 anksčiau sukoordinuotų oreivystės dažnių (kanalų) atskyrimo iš 25 kHz į 8,33 kHz parametras.
- **Sukoordinuotos 3 judriosios tarnybos** 790–862 MHz radijo dažnių juostoje stotys.
- **Išsiųstos paraiškos dėl 6 Lietuvos FM radijo stočių įtraukimo į Ženevos 1984 planą (GE84),** išsiųsta 40 paraiškų dėl Lietuvos FM radijo stočių įtraukimo į Pagrindinį tarptautinį dažnių registrą (Master International Frequency Register, MIFR).
- **Notifikuotos 67 stotys** VHF diapazone ir 10 judriosios tarnybos stočių 790–862 MHz radijo dažnių juostoje.

Koordinuodami bei įvertindami ITU tarptautiniuose dažnių registruose skelbiamus kitų šalių įrašus apie veikiančias ar planuojamas diegti radijo ryšio stotis, užtikriname lygiateisį spektro naudojimą bei išlaikome tarptautinę apsaugą Lietuvoje plėtojamoms radijo ryšio sistemoms. Suderintas radijo dažnių naudojimas tarp šalių užtikrina galimybę teikti kokybiškas ryšio paslaugas bei padeda išvengti trukdžių.

2023 m. atlikę elektromagnetinio suderinamumo skaičiavimus sukoordinavome ir nustatėme priimtinas naudojimo sąlygas:

- 49 Lenkijos Respublikos ir 6 Latvijos Respublikos sausumos judriosios tarnybos radijo stotims;
- 332 Lenkijos Respublikos ir 314 Latvijos Respublikos fiksuotosios tarnybos stočių;
- 30 palydovinių tinklų ir 7 Žemės stotims;
- 47 FM stotims ir 20 T-DAB stočių.

Neprieštarauta dėl 590 Baltarusijos Respublikos fiksuotosios tarnybos stočių veikimo.

Pateikėme komentarus tarptautiniuose registruose dėl:

- 127 judriosios tarnybos bazinių stočių;
- 909 kitų šalių pateiktų oreivystės radijo dažnių koordinavimo paraiškų;
- 85 naujų kitų šalių planuojamų palydovinių tinklų ir sistemų potencialių trukdžių Lietuvos antžeminėms sistemoms.

Dėl Rusijos pradėto karo Ukrainoje Rusijos Federacijos stotys nekoordinuojamos.

Numeracija

Atlikome trumpų ryšio numerių naudojimo priežiūrą, Ryšio numerių skyrimo taisyklėse nustatėme, kad trumpi numeriai per 3 mėnesius nuo teisės naudoti atitinkamą numerį įgijimo dienos turi būti aktyvuoti. Patikrinome iš 18XX numerių serijos 86 numerius ir iš 19XXX numerių serijos 51 numerį. Patikrinimas buvo atliekamas ieškant informacijos internete ir atliekant tęstinius skambučius.

Rezultatas. Nustatyta 10 numerių, kurie nėra aktyvuoti tinkle, ir apie 18 numerių, kurių informacija apie jų veikimą ir tarifus neskelbiama. Po patikrinimo 5 trumpus numerius numerių naudotojai grąžino RRT kaip nenaudojamus ir 1 numeris buvo panaikintas už skolas. RRT susigrąžino 6 trumpus numerius, kuriuos galės paskirti kitų paslaugų teikimui.

Siekiamo, kad būtų pakankamai nacionalinių ryšio numerių išteklių, reikalingų viešosioms elektroninių ryšių paslaugoms teikti.

- Skyrėme 446 161 numerį. Numeriai buvo skirti vidutiniškai neviršijant 3 darbo dienų termino.
- Panaikinome teisę naudoti 113 354 numerius, 5 337 numeriai perleisti kitiems naudotojams. Numerio perkėlimo paslauga sudaro galimybę vartotojui rinktis geriausias sąlygas galintį pasiūlyti operatorių.

4 4 6 1 6 1

→ tiek numerių skyrėme 2023 metais

Domenai

Suteikiame teisę naudoti Lietuvos vardą domenuose, jei šis vardas naudojamas tinkamai, deramai reprezentuojant Lietuvą internete.

25

domenuose suteikėme teisę naudoti Lietuvos vardą

Panaikintų domenų nebuvo.

Teisė naudoti Lietuvos vardą domenuose buvo skirta vidutiniškai neviršijant

3 d.d.

Renginiai

Pasaulinė radijo ryšio konferencija

Dalyvavome kas ketverius metus vykstančioje Pasaulinėje radijo ryšio konferencijoje (WRC). Ji atlieka esminį vaidmenį harmonizuojant spektro naudojimą pasaulyje. Harmonizavimu siekiama užtikrinti masto ekonomiją, sukurti tvaraus ryšio ateitį ir palengvinti radijo dažnių juostų planavimą, atsižvelgiant į skirtingų tarnybų poreikį bei augantį duomenų vartojimą.

Konferencijoje nustatomi tarptautiniai radijo ryšio valdymo principai, pagrindinės radijo ryšio plėtros kryptys ir priimami sprendimai dėl ITU Radijo ryšio reglamento pakeitimų. ITU šalys narės yra įsipareigojusios laikytis Radijo ryšio reglamento nuostatų.

2023 m. buvo sprendžiama dėl įvairių radijo ryšio technologijų tolesnio naudojimo pasauliniu ar regioniniu mastu. Lietuvos vyriausybinių delegacija konferencijoje siekė užtikrinti, kad radijo ryšį reglamentuojančios nuostatos sudarytų kuo geresnes sąlygas Lietuvos radijo dažnių naudotojų poreikiams tenkinti. Vienas iš svarbiausių sprendimų Lietuvai – mūsų šalies operatoriai 3600–3800 MHz galės plėtoti 5G tinklus visoje Lietuvos teritorijoje, įskaitant pasienio zonas.

Svarbiausi priimti sprendimai:

- Konferencijoje judriojo radijo ryšio sistemoms (IMT) su galimybe diegti ir WiFi sistemas paskirti dažniai iš 6425–7125 MHz juostos, tokiu būdu suteikiant papildomus 700 MHz prie jau turimų. 2027 metų konferencijoje (WRC-27) numatyta išstudijuoti suderinamumo sąlygas ir, esant teigiamam rezultatui, praplėsti šią juostą iki 7250 MHz, pridėdant papildomus 125 MHz. Šalys turės nuspręsti, kurią sistemą pasirinkti. Europa sprendimą dėl IMT ar WiFi ketina priimti 2025 metais.
- Konferencijoje suteiktas aukštesnis (pirminis) statusas mobiliajai tarnybai 3600–3800 MHz dažnių juostoje, be jokių papildomų reguliacinių procedūrų registruojant stotis ITU dažnių registre, jei judriojo radijo ryšio stočių energijos srauto tankio vertės virš kaimyninių valstybių sienų neviršys tam tikros nustatytos ribos. Toks naujas reguliavimas žymiai palengvins 5G tinklo plėtrą Lietuvoje šiame diapazone, lyginant su 3400–3600 MHz dažnių juosta, kurioje stočių registracija užtrukdavo iki 2 metų. Registracija ITU dažnių registre suteikia stotims tarptautinę apsaugą.
- Televizijos transliavimo diapazone leista naudoti judriąją tarnybą antrine teise, t. y. nekeliant trukdžių šalies televizijai ir atitinkamai apsaugant televiziją kaimyninėse šalyse. Tam nustatytos elektrinio lauko ribinės vertės, kurių negalima viršyti virš kaimyninių šalių sienų, ir reikalingas kaimyninės šalies sutikimas pagal Radijo reglamento procedūrą 9.21. Numatyta, kad šio diapazono reguliaciniai pakeitimai galimi 2031 m. Kai kuriose arabų šalyse leista naudoti judriąją tarnybą 614–694 MHz diapazone pirmine teise. Tai signalas industrijai, kad vyksta 600 MHz dažnių juostos harmonizacija globaliu mastu.
- Globaliu mastu sutarta, kad bus leista naudoti žemės stotis orlaiviuose ir laivuose (ESIM) – tai leis lėktuvuose ir laivuose užtikrinti kokybišką interneto ryšį ir pridės tiek rinkos dalyviams, tiek reguliuotojams daugiau aiškumo, kaip reguliuoti ESIM nacionaliniu lygiu.
- Priėmus Radijo asamblėjai naują rekomendaciją ITU-R M.2164 radijo mėgėjams įvesti tam tikri spinduliuojamos galios ribojimai, siekiant apsaugoti radijo navigacijos tarnybas 1240–1300 MHz diapazone, užfiksavus žalingos interferencijos atvejus.
- Išlaikytos tos pačios apsaugos sąlygos tarptautiniuose vandenyse ir oro erdvėje NATO naudojamoms sistemoms 4,8–4,99 GHz radijo dažnių juostoje.

Priimta rezoliucija dėl žalingųjų trukdžių palydovinės radionavigacijos tarnybai (RNSS) mažinimo 1164–1215 MHz ir 1559–1610 MHz dažnių juostose, skatinanti:

- taikyti būtinas priemones, kad būtų išvengta slopinimo įrenginių platinimo ir neteisėto naudojimo, kurie sukelia arba gali sukelti žalingus trukdžius;
- bendradarbiauti spektro reguliavimo institucijoms, oreivystės ir jūrų saugumą užtikrinančioms institucijoms, siekiant sumažinti trukdžių riziką;
- pranešti apie žalingųjų trukdžių atvejus pagal Radijo reglamento 15 straipsnį.

Spektro ir įrenginių priežiūra

Siekiame kad radijo ryšiai veiktų be trukdžių, dažniai būtų naudojami pagal nustatytas sąlygas, o įrenginiai atitiktų jiems keliamus reikalavimus.

Vykdėme radijo dažnių stebėseną visoje Lietuvos teritorijoje.

Radijo spektro stebėseną yra svarbus radijo dažnių valdymo sistemos komponentas, įgalinantis įvertinti realią spektro naudojimo būklę, kiek ir kur spektras yra naudojamas arba yra laisvas, ar radijo dažnių naudotojai laikosi jiems nustatytų dažnių naudojimo sąlygų. Vykdamas stebėseną, taip pat vertinama radijo trukdžių atsiradimo galimybė ir vykdoma nelegalių radijo dažnių naudotojų paieška.

137
pažeidimai

2023 metais nustatėme 137 pažeidimus (2022 m. – 994), iš kurių 119 dėl neregistruotų bazinių stočių celių, 11 dėl savavališkai įrengtų mobiliojo ryšio retransliatorių, 4 dėl turto apsaugos įrangos ir 3 dėl radijo relinės linijos naudojimo. Matomas žymus pažeidimų sumažėjimas dėl aktyvesnio bendravimo su operatoriais, kurie pradėjo atsakingiau registruoti bazinių stočių celes (2021 m. buvo nustatyta 1130 tokių pažeidimų).

Vykdėme radijo stebėseną NATO viršūnių susitikimo metu Vilniuje.

Užtikrinome sklandų renginio ryšių darbą 24 valandas per parą.

Užtikrinome, kad vartotojus pasiektų aukštos kokybės radijo ir televizijos transliuojamos programos.

Atlikome 664 dažnio nuokrypio ir radijo dažnio moduliavimo galios matavimus ir nustatėme 13 radijo dažnių (kanalų) naudojimą ne pagal nustatytas sąlygas. Visi radijo stočių signalų parametrų neatitikimai buvo pašalinti per numatytą laikotarpį – vieną mėnesį. 2022 m. buvo atlikti 758 tokie matavimai ir nustatytas 31 naudojimas ne pagal sąlygas.

Atsižvelgdami į statistiką ir sumažėjusį neatitikimų skaičių, 2024 metais planuojame per pusę sumažinti Lietuvos radijo ir televizijos matavimų skaičių. Resursus ir daugiau dėmesio skirsime prevenciniams ir palyginamiesiems matavimams pasienyje su Rusija ir Baltarusija.

Tikrinome, ar radijo ryšio tinklai ir stotys atitinka RRT nustatytas sąlygas.

Tikrinome, ar radijo ryšio tinklai ir stotys atitinka RRT nustatytas sąlygas. RRT radijo ryšio tinklams ir stotims skirdama dažnius nustato taisykles, reglamentuojančias, kaip šie dažniai turi būti naudojami, kad nesukeltų trukdžių kitiems vartotojams.

2023 metais atlikome 113 (2022 m. – 120) vidaus radijo ryšio tinklų ir 16 (2022 m. – 20) radijo ir televizijos transliavimo stočių planinių patikrinimų. Taip pat atlikti neplaniniai patikrinimai – patikrinta 12 vidaus radijo ryšio tinklų (2022 m. – 12), 6 radijo (2022 m. – 7) ir 4 televizijos (2022 m. – 4) transliavimo stotys. Iš viso buvo nustatytos 48 (2022 m. – 40) įrengimo projekto neatitiktys arba radijo dažnių (kanalų) naudojimo sąlygų pažeidimai.

Nustatyti šie pažeidimai: siųstuvo efektyvioji spinduliuotės galia neatitiko nustatytų radijo dažnių (kanalų) naudojimo sąlygų, neleistina stoties įrengimo vieta, signalo parametrai neatitiko nustatytų normų, neleistinas radijo dažnis, neleista arba netinkamai įrengta antena.

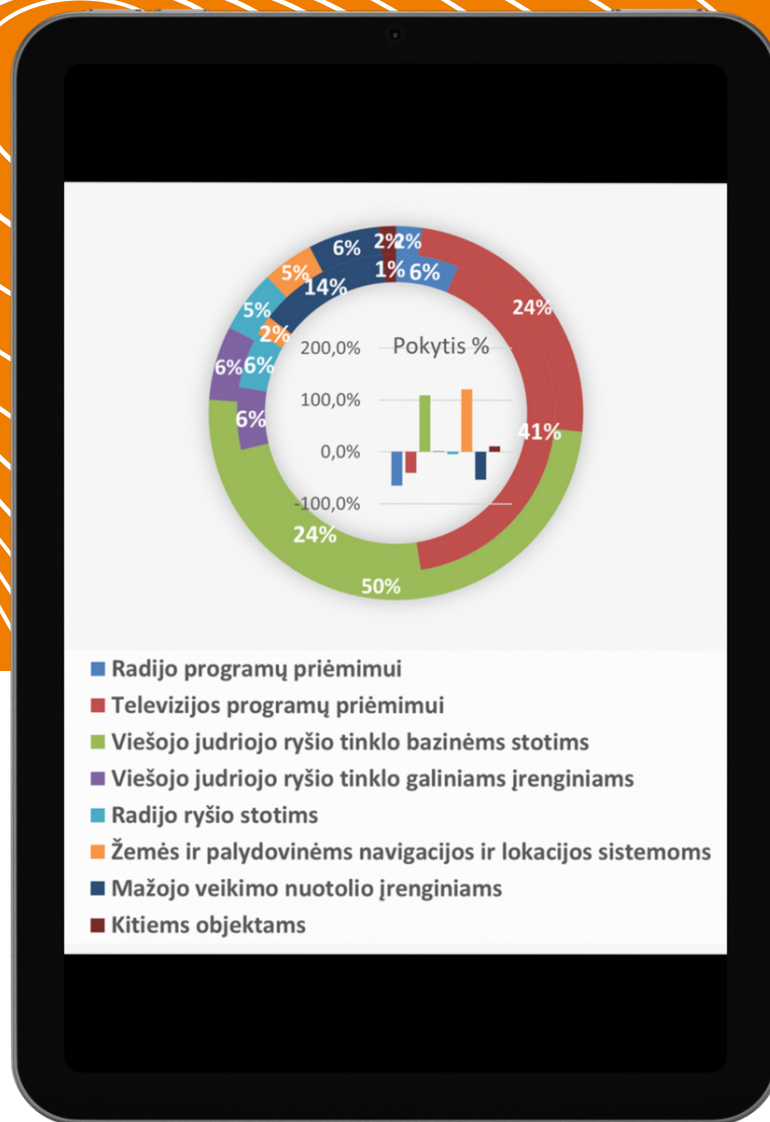

Ištyrėme 407 fizinių ir juridinių asmenų prašymus dėl radijo trukdžių. 2022 m. buvo atlikti 299 tyrimai, taigi skaičius išaugo 36 proc.

Didžioji dalis prašymų (202) gauta dėl radijo trukdžių mobiliojo ryšio bazinėms stotims, jų kiekis, lyginant su 2022 metais, išaugo 109 procentais.

32 atvejais trukdžius sukėlė mobiliojo ryšio retransliatoriai, 20 – aktyvinės TV antenos, 10 – mažojo nuotolio radijo ryšio įrenginiai. Taip pat gavome 98 prašymus dėl radijo antžeminės televizijos programų priėmimo trukdžių pašalinimo.

Vidutinis vieno trukdžio tyrimo laikas buvo 7 darbo dienos. Šis rodiklis labai priklauso nuo to, kaip dažnai pasireiškia trukdžiai, kada pareiškėjas gali priimti RRT darbuotojus pašalinti trukdžius, taip pat nuo tyrimo sudėtingumo ir kitų aplinkybių. Pavyzdžiui, sudėtingesniais atvejais, kada trukdžiai pasireiškia retai arba pareiškėjai negali priimti RRT darbuotojų, tyrimai užtrunka ir 20 darbo dienų.

Mūsų išspręstų situacijų pavyzdžiai

- Gavome pranešimą, kad yra fiksuojami orlaivių, kylančių ir besileidžiančių Vilniaus oro uoste, pilotų radijo ryšio trukdžiai. Atlikome trukdžių paiešką ir nustatėme, kad trukdžių šaltinis – juos generuojanti kambarinė TV antena Salininkuose. Ją išjungus, trukdžiai buvo pašalinti.
- Vilniaus gyventojas skundėsi, kad jo automobilio signalizaciją veikia trukdžiai. Kaimynystėje suradome radijo trukdžius sukeltą prietaisą – nuolat 433,86 MHz radijo dažniu veikiančią belaidį durų skambutį. Prietaisą išjungus, radijo trukdžiai išnyko.
- Nustatėme net 3 trukdžių šaltinius vieno mobilaus ryšio operatoriaus bazinei stočiai Šiauliuose. Juos skleidė bevielė kūdikio stebėjimo kamera, mobilaus ryšio kartotuvai ir aktyvinė TV antena.
- Vienas parduotuvų tinklas pranešė apie trukdžius elektroninių kainų etikečių įrangai vienoje iš parduotuvų Vilniuje. Nustatėme, kad parduotuvės elektroninių kainų etikečių įranga netinkamai veikia dėl stipraus elektromagnetinio lauko, kurį sukelia viešojo mobiliojo ryšio bazinės stotys, įrengtos ant tos pačios parduotuvės stogo.

- Vienas mobilaus ryšio operatorius Vilniuje fiksavo trukdžius LTE-900 dažnių juostoje. Aptikome skaitmeninio pobūdžio plačiajuosčius signalus, kurių šaltiniai – keliose miesto sankryžose veikiantys modemas, prie kurių buvo prijungtos vaizdo stebėjimo kameros. Dar vieną trukdžių šaltinį operatoriaus bazinei stočiai išaiškinome Panevėžio rajone. Nustatėme, kad trukdžius skleidžia aktyvinė TV antena, naudojama prikabinamoje turistinėje priekaboje, kuri įtampą gauna iš ūkinio pastato elektros maitinimo tinklo.

18
tyrimų

Radio ryšio slopinimo įrenginių negalima nei naudoti, nei jų turėti – tai yra nelegalu pagal Elektroninių ryšių įstatymą ir Administracinių nusižengimų kodeksą, išskyrus atvejus, kai valstybės institucijos atlieka joms priskirtas funkcijas. Sulaukiame prašymų iš Lietuvos policijos pareigūnų nustatyti, ar konfiskuotas įrenginys yra radio ryšio slopinimo įrenginys.

2023 m. atlikome 18 tyrimų, 2022 m. – 11. Surašėme administracinio nusižengimo protokolus ir paskyrėme baudas šių įrenginių savininkams. Priėmėme nutarimus konfiskuoti 10 radio ryšio slopinimo įrenginių. Laboratorijoje išbandėme 21 tipo radio ryšio įrenginį, kurie buvo gauti iš teisėsaugos institucijų.

Tarptautinė veikla

- Dalyvavome Baltijos radio spektro stebėsenos specialistų susitikime, kur su Latvijos ir Estijos kolegomis pasidalinome praktine matavimų ir trukdžių paieškos patirtimi.
- Dalyvavome pasiruošime 2024 m. Olimpinėms žaidynėms Prancūzijoje, kurių metu teiksime spektro priežiūros pagalbą Prancūzijos reguliavimo tarnybai ANFR.

Įrenginių rinkos priežiūra

Siekiame, kad elektriniai bei elektroniniai gaminiai, taip pat įranga, turinti elektrinių ar elektroninių sudedamųjų dalių, atitiktų taikomus privalomus reikalavimus, užtikriname tokios aparatūros ir įrenginių elektromagnetinį suderinamumą.

RRT tapo pirmąja paskirtąja Europos Sąjungos radijo ryšio įrenginių bandymų įstaiga.

Visos Europos Sąjungos šalys nuo šiol galės mūsų akredituotoje laboratorijoje Kaune tikrinti rinkose parduodamus radijo ryšio įrenginius.

ES sprendimas

Vykdėme Lietuvoje parduodamų ir į Lietuvą įvežamų įrenginių rinkos priežiūrą.

RRT laboratorijoje išbandėme 54 tipų radijo ryšio įrenginius ir 50 tipų elektrinius bei elektroninius aparatus (2022 m. – 40 ir 40 tipų). Atlikę bandymus pagal darniuosius standartus nustatėme, kad 44 proc. radijo ryšio įrenginių ir 44 proc. elektrinių bei elektroninių aparatų neatitiko techninių reglamentų esminių reikalavimų (2022 m. neatitiktis atitinkamai sudarė 58 proc. ir 55 proc.).

2023 m. iš prekybos buvo pašalinti 7 tipų radijo ryšio įrenginiai (WiFi stiprintuvas, PMR racija, radijo mikrofonas, radijo bangomis valdomi žaislai) ir 14 tipų elektriniai bei elektroniniai aparatai (sulčiaspaudė, šaldytuvai su sensoriniu valdymu, LED lemputės ir maitinimo blokai). 2022 m. atitinkamai pašalinti 14 ir 18 tipų gaminiai. Informaciją apie reikalavimų neatitinkančius ir pašalintus iš prekybos gaminius paskelbėme bendrosios rinkos priežiūros informacijos archyvavimo ir mainų bazėje (ICSMS), kad ir kitose šalyse būtų išvengta šių reikalavimų neatitinkančių įrenginių tiekimo į rinką.

Per 2023 m. taip pat patikrinome 75 tipų radijo ryšio įrenginių ir 79 tipų elektrinių bei elektroninių aparatų atitiktį techninių reglamentų administraciniams reikalavimams (2022 m. – 60 ir 100 tipų). Nustatėme, kad techninių reglamentų administracinių reikalavimų neatitiko 13 proc. patikrintų gaminių (2022 m. – 14 proc.).

2023 metais pradėjome tikrinti radijo ryšio įrenginius ir elektrinius bei elektroninius aparatus, parduodamus elektroninėse parduotuvėse. 2023 m. patikrinome 50 tipų gaminius (25 tipų radijo ryšio įrenginius ir 25 tipų elektrinių bei elektroninių aparatų) 16-oje elektroninių parduotuvių. Nustatėme, kad 5 tipų radijo ryšio įrenginiai ir 10 tipų elektriniai bei elektroniniai aparatai (30 proc. gaminių) neatitiko techninių reglamentų administracinių reikalavimų. Šie gaminiai pašalinti iš prekybos.

Europos ir tarptautinei rinkai skirtų naujų gaminių patikra.

I-II ketv. privačių ūkio subjektų prašymu išbandėme 35 tipų (39 vnt.) naujus elektrinius bei elektroninius aparatus. Iš jų 10 tipų aparatai neatitiko esminių reikalavimų ir buvo užkirstas kelias jiems patekti į rinką.

Vykdėme ES šalių rinkos priežiūros kampaniją.

Suomijos reguliuotojo TUKES prašymu atlikome 10 tipų aparatų bandymus, iš jų 7 neatitiko esminių reikalavimų, t. y. neatitiko darniuosiuose standartuose nustatytų leistinųjų ribų. Sprendimą šalinti iš rinkos priėmė Suomijos reguliuotojas.

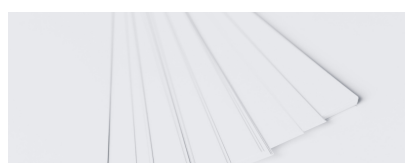

Skaitmeninių paslaugų reguliavimas

A hand is shown interacting with a digital interface. The interface consists of several glowing, semi-transparent icons on a dark background. The icons include a play button, a bar chart, a globe, a cloud with circuit lines, a padlock, a document, a group of people, and an envelope. The hand is pointing at the padlock icon. The overall scene is dimly lit, with the primary light source being the glowing icons.

Prižiūrimame patikimumo užtikrinimo paslaugų rinką

Elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugos užtikrina saugias ir teisėtas elektronines operacijas. Patikimumo užtikrinimo paslaugomis laikoma:

Elektroninių parašų ar elektroninių spaudų sertifikatų kūrimas

Interneto svetainės tapatumo nustatymo sertifikatų kūrimas

Elektroninių laiko žymų kūrimas

Elektroninių parašų ar elektroninių spaudų galiojimo patvirtinimas

Elektroninių parašų ar elektroninių spaudų ilgalaikė apsauga

Elektroninis registruotas pristatymas

Siekdami paskatinti Lietuvos gyventojus naudotis patikimumo užtikrinimo paslaugomis, didelį dėmesį skiriame patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų priežiūrai, kad būtų užtikrinamas visus reikalavimus atitinkančių, saugių ir patikimų paslaugų teikimas, taip pat elektroninio parašo naudotojų ir patikimumo užtikrinimo paslaugų viešinimui, ypač tarp mažesnes pajamas gaunančių ar vyresnio amžiaus asmenų.

Nuotolinis tapatybės nustatymas vaizdo priemonėmis

Priėmėme sprendimus, įtvirtinusius galimybę patikrinti fizinio asmens tapatybę vaizdo priemonėmis ir taip sudarėme galimybę kvalifikuotiems patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjams diegti naujus technologinius sprendimus, o patikimumo užtikrinimo paslaugų naudotojams patogesniu būdu gauti kvalifikuotų sertifikatų išdavimo paslaugas. Pakeitimus inicijavome, nes nauji pažangūs technologiniai sprendimai jau sudaro galimybę saugiai ir patikimai nustatyti asmens tapatybę nuotoliniu būdu vaizdo priemonėmis užtikrinant fiziniam dalyvavimui lygiavertį saugumą.

Asmens tapatybės ir papildomų specifinių požymių tikrinimo išduodant kvalifikuotus sertifikatus tvarkos aprašas

Elektroninės atpažinties reglamentavimas

Nuo 2024 m. sausio 1 d. tapome kvalifikuotos elektroninės atpažinties (eID) paslaugos teikėjų priežiūros įstaiga. 2023 m. priėmėme šiai funkcijai vykdyti būtinus teisės aktus.

Iki tol RRT prižiūrėjo tik patikimumo užtikrinimo paslaugas, tačiau 2023 m. gegužę priėmus Lietuvos Respublikos elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo pakeitimus, buvo nustatyta pareiga RRT vykdyti ir eID teikėjų priežiūrą, taip pat nustatyti priežiūros modelis bei įpareigojimas RRT priimti atitinkamus teisės aktus.

Priklausomai nuo elektroninės atpažinties priemonės išdavimo procedūrų, techninių ir saugumo aspektų, eID priemonei galės būti priskirtas tam tikras saugumo užtikrinimo lygis. Saugumo užtikrinimo lygiai pagal teisinį reguliavimą Europos Sąjungoje yra trys – žemas, pakankamas ir aukštas. eID priemonė, kuriai bus priskirtas aukštas saugumo užtikrinimo lygis, turės didžiausią pasitikėjimą ir su tokia priemone fiziniams asmenims bus galimybė gauti ypatingos svarbos viešąsias ir (arba) administracines paslaugas, pavyzdžiui, ateityje balsuojant internetu ar naudojantis asmeninės skaitmeninės dėklės (EU *Digital Identity Wallet*) aplikacija.

Kvalifikuotos elektroninės atpažinties priemonės išdavimo paslaugos teikimo priežiūros tvarkos aprašas ir Elektroninės atpažinties priemonių, naudojamų teikiant elektronines paslaugas, saugumo užtikrinimo lygio pasirinkimo gairės

Pranešimų apie patikimumo užtikrinimo paslaugų ir priežiūrų elektroninės atpažinties priemonių saugumo ir (ar) vientisumo pažeidimus pateikimo tvarkos aprašas

Prižiūrėjome patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjus.

Siekiamo užtikrinti, kad patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai ir jų teikiamos patikimumo užtikrinimo paslaugos atitiktų eIDAS reglamente ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus. Tai lemia paslaugų kokybę ir skatina vartotojų pasitikėjimą bei norą naudotis skaitmeninėmis paslaugomis.

2023 m. pabaigoje 7 skirtingų tipų (iš galimų 9) kvalifikuotas patikimumo užtikrinimo paslaugas teikė 6 kvalifikuoti patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai:

- 2 kvalifikuotus elektroninio parašo sertifikatus sudarantys paslaugų teikėjai: Asmens dokumentų išrašymo centras prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (ADIC) ir VĮ Registrų centras (VĮ RC);
- 2 kvalifikuotų elektroninių laiko žymų kūrimo paslaugas teikiantys paslaugų teikėjai: UAB „BalTstamp“ ir VĮ RC;

- 1 kvalifikuotus elektroninio spaudo sertifikatus sudarantis paslaugų teikėjas VĮ RC;
- 2 kvalifikuotų elektroninių parašų kvalifikuotas galiojimo patvirtinimo paslaugas teikiantys paslaugų teikėjai: UAB „Dokobit“ ir UAB „Nevda“;
- 2 kvalifikuotų elektroninių spaudų kvalifikuotas galiojimo patvirtinimo paslaugas teikiantys paslaugų teikėjai: UAB „Dokobit“ ir UAB „Nevda“;
- 1 kvalifikuotų elektroninių parašų kvalifikuotas ilgalaikės apsaugos paslaugas teikiantis paslaugų teikėjas UAB „MIT-SOFT“;
- 1 kvalifikuotų elektroninių spaudų kvalifikuotas ilgalaikės apsaugos paslaugas teikiantis paslaugų teikėjas UAB „MIT-SOFT“.

Įvertinome UAB „MIT-SOFT“ pranešimą apie ketinamas teikti kvalifikuotas patikimumo užtikrinimo paslaugas.

Suteikėme kvalifikuoto patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjo statusą bei teisę teikti kvalifikuotų elektroninių parašų ir kvalifikuotų elektroninių spaudų kvalifikuotas ilgalaikės apsaugos paslaugas.

Įvertinome kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų veiklos procesus.

Įvertinę UAB „Baltstamp“, Asmens dokumentų išrašymo centro prie Vidaus reikalų ministerijos (ADIC) ir VĮ Registrų centro veiklos procesus (privalomas auditas atliekamas kas 2 metus), taip pat UAB „Dokobit“, ADIC ir VĮ Registrų centro teikiamų kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų teikimo pakeitimus, po paslaugų teikėjų atliktų atitinkamų patikslinimų patvirtiname šių paslaugų teikėjų ir jų teikiamų kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų atitiktį keliamiems reikalavimams.

Įvertinome Registrų centro pasiūlytą naują technologinį sprendimą.

Įvertinę VĮ Registrų centro siūlomo naujo technologinio sprendimo saugumo ir patikimumo aspektus, suteikėme įmonei teisę platinti kvalifikuotus elektroninio parašo ir elektroninio spaudo sertifikatus naudojant mobiliąją programėlę LT ID, kuri skirta kvalifikuoto elektroninio parašo ir spaudo kūrimo duomenims bei sertifikatams valdyti nuotoliniu būdu.

Pašto paslaugų reguliavimas

Vykdome kokybišką pašto paslaugų teikimo priežiūrą, užtikrindami efektyvią konkurenciją pašto sektoriuje, prieinamas ir tinkamos kokybės universalias pašto paslaugas, kurios būtų teikiamos visoje Lietuvoje.

Pirmą kartą atlikome apklausą apie aplinkos tvarumo praktikas pašto sektoriuje.

Iš apklaustų teikėjų tik nedidelė jų dalis, t. y. 20 proc., atsakė, kad aplinkos tvarumo klausimas yra vienas iš esminių jų įmonės įvardintų tikslų ir įsipareigojimų bendruomenei. Šie teikėjai, tarp kurių daugiausia – didžiųjų pašto sektoriaus įmonių, yra nusistatę ambicingus aplinkos tvarumo tikslus ir labai konkrečius veiksmų planus, skelbia visuomenei su tvarumu susijusią informaciją, yra nusistatę aplinkos tvarumo rodiklius ir pasitvirtinę metodikas, pagal kurias juos skaičiuoja. Jų taikomos aplinkos tvarumo praktikos yra itin kompleksiškos, sistemingai taikomos ir inovatyvios.

Dar 36 proc. visų atsakiusių, daugiausia – vidutinės pašto sektoriaus įmonės, teigia savo veikloje pasitvirtinusios tam tikrus aplinkos tvarumo veiksmų planus, taip pat taiko kai kurias aplinkos tvarumo praktikas, tačiau daugeliu atvejų tik iš dalies ar fragmentiškai.

Didžioji dalis, net 44 proc. visų atsakiusių, daugiausia – mažos ir iš dalies vidutinės pašto sektoriaus įmonės, atskleidė, kad nėra nusistačiusios aplinkos tvarumo tikslų ir iš esmės jokios aplinkos tvarumo praktikos netaiko. Šiai įmonių grupei tai nėra svarbus ar prioritetinis klausimas, be to, aplinkos tvarumo programoms vykdyti jos gali ir neturėti pakankamai finansinių resursų.

RRT taip pat inicijavo Pašto įstatymo pakeitimus, tarp kurių – ir pašto paslaugų teikėjų įpareigojimas teikti informaciją apie taikomas aplinkos tvarumo praktikas.

20%

pašto sektoriaus įmonių atsakė, kad aplinkos tvarumo klausimas yra vienas iš esminių jų įmonės įvardintų tikslų ir įsipareigojimų bendruomenei.

36%

pašto sektoriaus įmonių teigia savo veikloje pasitvirtinusios tam tikrus aplinkos tvarumo veiksmų planus.

44%

pašto sektoriaus įmonių nėra nusistačiusios aplinkos tvarumo tikslų ir iš esmės jokios aplinkos tvarumo praktikos netaiko.

Parengėme Pašto įstatymo, kuris nebuvo atnaujintas 10 metų, pakeitimo projektą.

Galiojanti Pašto įstatymo redakcija buvo priimta prieš 10 metų ir nuo to laiko šis įstatymas nebuvo iš esmės peržiūrėtas. Siūlomais pakeitimais yra siekiama užtikrinti, kad Pašto įstatyme nustatytas reglamentavimas atitiktų ekonomines, socialines, technologines rinkos aplinkybes, pašto paslaugos naudotojų poreikius ir šios paslaugos teikimo tendencijas, būtų technologiškai neutralus ir sudarytų galimybes inovacijų plėtrai ir skaitmenizavimui.

Skyrėme AB Lietuvos paštui 184,5 tūkst. Eur baudą už universaliosios pašto paslaugos (UPP) tarptautinių siuntų kokybės rodiklių nevykdymą.

Įvertinę AB Lietuvos pašto pateiktus 2022 m. universaliosios pašto paslaugos kokybės rezultatų duomenis, nustatėme, kad AB Lietuvos paštas neįvykdė tarptautinėms pirmenybinėms korespondencijos siuntoms nustatytų kokybės reikalavimų. Pagal Susisieikimo ministerijos nustatytus kokybės reikalavimus, trečią darbo dieną po išsiuntimo bendrovė turi pristatyti 85 proc. tarptautinių pirmenybinių korespondencijos siuntų, o penktą darbo dieną – 97 proc. pirmenybinių korespondencijos siuntų. Vertinimo metu AB Lietuvos pašto rezultatai atrodė taip: D+3 importas siekė 7,7 proc., eksportas – 2,5 proc.; D+5 importas siekė 33,9 proc., eksportas – 17,0 proc. Pastaruosius kelerius metus, RRT duomenimis, AB Lietuvos pašto tarptautinių pirmenybinių korespondencijos siuntų, siųstų tarp ES valstybių narių, kokybės rezultatai nuosekliai prastėjo.

Palyginus AB Lietuvos pašto kokybės rodiklius su Estijos, Latvijos ir Lenkijos kokybės rodikliais, matyti, kad iš Lietuvos siunčiamos korespondencijos siuntos į ES valstybes nares vidutiniškai keliavo 16 proc. ilgiau nei korespondencijos siuntos, siunčiamos iš Lenkijos, 43 proc. ilgiau nei korespondencijos siuntos, siunčiamos iš Estijos, ir net 49,5 proc. ilgiau nei korespondencijos siuntos, siunčiamos iš Latvijos. Į kai kurias ES valstybes nares korespondencijos siuntos iš Lietuvos keliavo ilgiau nei 10 dienų, pavyzdžiui, į Bulgariją, Čekiją, Daniją, Suomiją, Rumuniją, Ispaniją, o į Kiprą keliavo apie pusę mėnesio, t. y. 14,8 dienos.

Nustatėme, kad AB Lietuvos paštas 2022 m. teikdamas universaliąją pašto paslaugą pažeidė Pašto įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 4 punktą, nevykdydamas Susisieikimo ministerijos nustatytų kokybės reikalavimų (AB Lietuvos paštas neįvykdė tarptautinių pirmenybinių korespondencijos siuntų, siųstų tarp ES valstybių narių, kokybės reikalavimų), už kurio pažeidimą Pašto įstatymo 20 straipsnio 1 ir 2 dalyse yra numatytas sankcijos taikymas.

RRT tarybos sprendimas

Atlikome Lietuvos pašto sąnaudų apskaitos sistemos patikrinimą. 2023 m. gruodžio 7 d. buvo pabaigtas auditas.

Nustatėme, kad Lietuvos pašto 2022 metais naudota sąnaudų apskaitos sistema ir už 2022 m. parengta bendrovės metinė ataskaita iš esmės atitinka teisės aktų reikalavimus. Deja, Lietuvos paštas neatliko Pašto skirstymo departamento darbo laiko normų matavimų, todėl negalėjome įsitikinti, kad sąnaudų paskirstymo nešikliai, paremti minėto departamento darbo laiko normatyvų duomenimis, yra nustatyti tinkamai.

Siekdami užtikrinti RRT reguliuojamųjų paslaugų, kurių naudotojai yra visi Lietuvos gyventojai, tarifų pagrindimą faktiškai patiriamomis sąnaudomis, kreipėmės į Lietuvos paštą dėl patikrinimo metu nustatytų neatitikimų ir rekomendacijų įgyvendinimo. Lietuvos paštas buvo įpareigotas pašalinti sąnaudų apskaitos sistemos trūkumus ir pateikti rekomendacijų įgyvendinimo planą.

Parengėme tris išvadas dėl kompensacijų Lietuvos paštui iš valstybės biudžeto už 12,7 mln. Eur:

- 2023 m. rugpjūčio 17 d. pateikėme išvadą dėl 2022 m. periodinių leidinių pristatymo kaimo gyvenamųjų vietovių prenumeratoriams paslaugos teikimo nuostolių;
- 2023 m. gruodžio 6 d. pateikėme išvadą dėl periodinių leidinių pristatymo kaimo gyvenamųjų vietovių ir miestų, kurie patenka į retai ir vidutiniškai tankiai apgyvendintas gyvenamąsias vietas, prenumeratoriams paslaugos teikimo nuostolių už 2023 m. I pusm.;
- 2023 m. gruodžio 19 d. pateikėme patikslintą išvadą dėl 2022 m. periodinių leidinių pristatymo kaimo gyvenamųjų vietovių prenumeratoriams paslaugos teikimo nuostolių.

Lietuvos paštas kreipėsi į mus su prašymais kompensuoti 2022 m. periodinių leidinių pristatymo kaimo gyvenamųjų vietovių prenumeratoriams paslaugos teikimo nuostolius ir 2023 m. I pusmečio periodinių leidinių pristatymo kaimo gyvenamųjų vietovių ir miestų, kurie patenka į retai ir vidutiniškai tankiai apgyvendintas gyvenamąsias vietas, prenumeratoriams paslaugos teikimo nuostolius.

Išnagrinėję pateiktą informaciją ir kitus duomenis nustatėme, kad bendrovės prašomas nuostolių už 2022 m. dydis yra koreguotinas. Tyrimų išvadas pateikėme Susisiekimo ministerijai. Lietuvos pašto prašomi kompensuoti periodinių leidinių teikimo nuostoliai kasmet didėja.

2022 m. ir 2023 m. I pusmetį periodinių leidinių nuostoliai buvo 11,4 proc. didesni, palyginti su 2021 m. ir 2022 m. I pusmečio nuostoliais. Tai lemia pristatomų periodinių leidinių sąnaudų didėjimas ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu tvirtinami periodikos tarifai, kurie yra gerokai mažesni nei periodikos teikimo sąnaudos.

Patvirtinome nuo 2024 m. sausio 1 d. taikomus naujus universaliosios pašto paslaugos (UPP) didžiausius tarifus.

Įvertinome Lietuvos pašto prašymą kelti didžiausius universaliosios pašto paslaugos (UPP) tarifus ir priėmėme sprendimą padidinti galimą taikyti Lietuvoje siunčiamų korespondencijos siuntų tarifų maksimalią ribą vidutiniškai apie 22 proc., siuntinio tarifų maksimalią ribą sumažinti 10 proc. už vnt., bet padidinti 56 proc. už kg, atsižvelgiant į Lietuvos pašto 2022 m. patirtas teikimo sąnaudas. Tokį sprendimą lėmė mažėjantis UPP kiekis ir augančios paslaugos teikimo sąnaudos, kurios neigiamai veikia Lietuvos pašto finansinį stabilumą.

Atlikome universaliosios pašto paslaugos teikėjo AB Lietuvos pašto tinklo vertinimą.

Nustatėme, kad iš 6 universaliosios pašto paslaugos teikėjo pašto tinklo charakteristikų reikalavimų 3 reikalavimai yra vykdomi, 2 reikalavimai vykdomi iš dalies arba gali būti vertinami kaip atitinkantys išimtį, 1 reikalavimas yra nevykdomas.

Dėl RRT atlikto universaliosios pašto paslaugos teikėjo pašto tinklo charakteristikų vertinimo informuotas AB Lietuvos paštas (su įpareigojimu įsteigti dvejose vietovėse pašto paslaugos teikimo vietas, peržiūrėti 81 kaimiškąją vietovę) ir Susisiekimo ministerija (su siūlymu peržiūrėti tinklo charakteristikų reikalavimus ir atlikti pakeitimus).

2023 m. gruodžio mėn. AB Lietuvos paštas pagal RRT nurodymus įsteigė 2 trūkstamas pašto paslaugos teikimo vietas Mickūnų ir Šatrininkų seniūnijose, Vilniaus raj.

Renginiai

Organizavome konferenciją „Pašto sektoriaus transformacija ir ateities perspektyvos“.

2023 m. gegužės 30 d. konferencijoje diskutavome dėl iššūkių, kylančių prisitaikant prie pašto rinkos. Pastaraisiais metais Lietuvos, kaip ir visos Europos, pašto rinka patyrė didelių pokyčių, kuriuos paskatino technologijų pažanga ir didėjanti konkurencija, skaitmeninių technologijų ir alternatyvių informacijos siuntimo kanalų plėtra.

Diskutuota apie pašto sektoriaus ateitį, koncentruojantis į tvarius bei inovatyvius technologinius ir verslo sprendimus. Pristatytos e. komercijos tendencijos Europoje ir pasaulyje, vykdoma modernizacija logistikos srityje, nauji ir inovatyvūs tvarumo ir saugumo sprendimai pašto sektoriuje, taip pat ateities technologijos – dronų veiklos – reglamentavimas.

Geležinkelių transporto paslaugų reguliavimas

Vykdomė geležinkelių rinkos stebėseną, reguliuodami ir prižiūrėdami geležinkelių infrastruktūros valdytojų, geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių ir geležinkelio įmonių (vežėjų) veiklą. Siekiame, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingai konkurencijai ir plėtrai geležinkelių transporto paslaugų srityje.

Įtvirtinome geležinkelių transporto rinkos dalyvių teikiamų ataskaitų turinį ir tvarką.

Priėmėme sprendimus, teisiškai įtvirtinusius viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, geležinkelio įmonių (vežėjų) ir geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių periodinių ataskaitų apie geležinkelių transporto veiklą teikimo RRT turinį ir tvarką. Tai leis visiems geležinkelių transporto rinkos dalyviams aiškiai žinoti informacijos teikimo periodiškumą ir vienodai suprasti teikiamos informacijos turinį.

[Informacijos teikimo geležinkelių transporto rinkos reguliuotojui taisyklės](#)

[Geležinkelių transporto rinkos dalyviams naujos taisyklės: kaip ir kokią informaciją skelbti](#)

Pirmą kartą parengėme geležinkelių sektoriaus metinę ataskaitą.

Ataskaitos pagrindu vykdoma geležinkelių transporto rinkos stebėseną. 2022 m. krovininiais traukiniais Lietuvos geležinkelių tinklu iš viso buvo pervežta 38 proc. mažiau krovinių nei 2021 m. Toks reikšmingas pokytis rodo, kad krovinių vežimo tarptautiniais maršrutais paslaugų rinka buvo itin paveikta Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų taikomų ekonominių sankcijų Baltarusijai bei 2022 m. vasario mėn. Rusijos Federacijos pradėto karo Ukrainoje. 2022 m. traukiniais buvo pervežta 4,69 mln. keleivių, t. y. 1,21 mln. arba 35 proc. daugiau nei 2021 m. 2022 m. vietiniais maršrutais buvo nuvažiuota 47 proc. daugiau keleivio km nei 2021 m., tarptautiniais maršrutais – 22 proc. keleivio km daugiau nei 2021 m.

[Daugiau informacijos apie Lietuvos geležinkelių transporto paslaugų rinką 2022 m.](#)

Parengėme ir paskelbėme geležinkelių paslaugų įrenginio aprašo rekomendacijas.

Parengėme ir paskelbėme geležinkelių paslaugų įrenginio aprašo rekomendacijas, kurios padės geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriams paprasčiau įgyvendinti jiems skirtus įpareigojimus ir užtikrins skaidrumą bei prieinamumą potencialiems naudotojams.

[Rekomendacijos](#)

Baigėme tyrimą dėl geležinkelių paslaugų įrenginiuose teikiamų paslaugų užmokesčių.

Įpareigojome AB „LTG Infra“ perskaičiuoti 2021–2022 m. dalies geležinkelių paslaugų įrenginiuose teiktų paslaugų tarifus. Po RRT sprendimo 2023 m. „LTG Infra“ grąžino 2,4 mln. Eur geležinkelių paslaugų įrenginių naudotojams.

RRT direktoriaus 2022-04-13 įsakymas

Išnagrinėjome du vieno vežėjo skundus dėl geležinkelių infrastruktūros valdytojo veiksmų.

Vieną UAB „Gargždų geležinkelis“ skundą gavome dėl užmokesčio už naudojimąsi viešąja geležinkelių infrastruktūra perskaičiavimo. Nusprendėme, kad skundas yra nepagrįstas ir vežėjui 1508 Eur nepriemoka už naudojimąsi viešąja geležinkelių infrastruktūra apskaičiuota pagrįstai.

RRT tarybos sprendimas

Antrą UAB „Gargždų geležinkelis“ skundą gavome dėl užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus. Skundą pripažinome nepagrįstu. Palikome galioti viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo įsakymą, kuriuo apskaičiuotas UAB „Gargždų geležinkelis“ mokėtinas užmokestis, taip skatinant vežėjus laiku atsisakyti nereikalingų skirtų pajėgumų, kad infrastruktūra būtų naudojama efektyviai.

RRT tarybos sprendimas

Renginiai

- 2023 m. kovo 29 d. organizavome konferenciją geležinkelių transporto rinkos dalyviams, kurioje aptarėme, kokia ateitis laukia geležinkelių transporto sektoriaus bei kokie pokyčiai yra numatomi. Įžvalgas plačiau pristatėme ne tik mes, bet ir LR susisiekimo ministerijos, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo atstovai.
- 2023 m. gruodžio 12 d. organizavome susitikimą su geležinkelių transporto rinkos dalyviais, kurio metu pristatėme Europos Komisijos iniciatyva parengtas geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo ir eismo organizavimo Europos Sąjungos geležinkelių tinkle pakeitimo projektą. Susitikimo dalyviai pasidalino jiems kylančiomis abejonėmis ir numatomais galimais sunkumais dėl naujo reguliavimo.

Vartotojų apsauga

Vartotojų
apsauga
internete

Vartotojų
konsultavimas

Ginčų
nagrinėjimas

Vartotojų apsauga internete

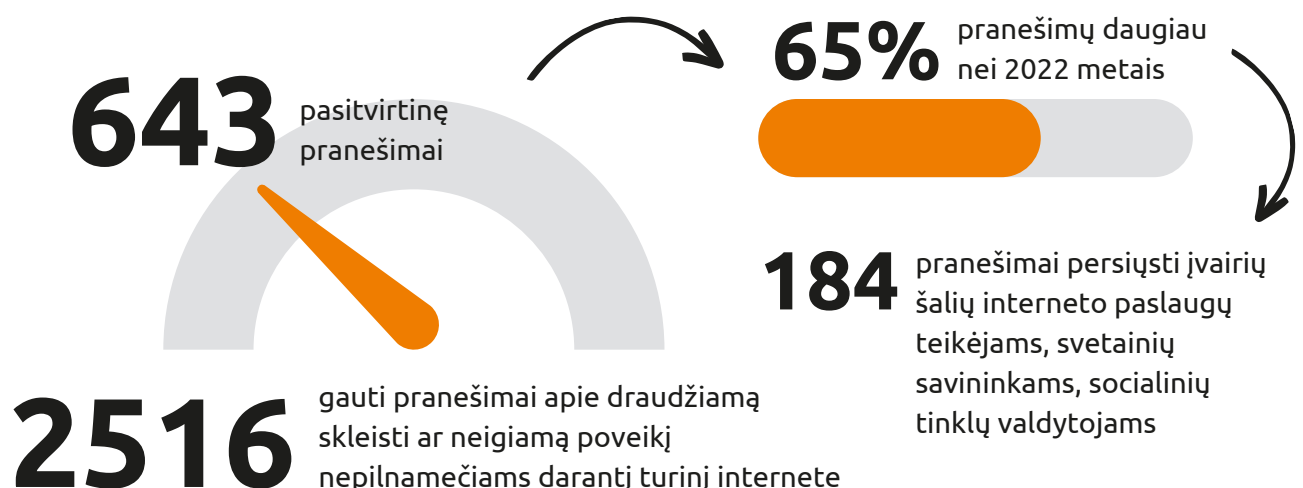
Siekdami, kad vartotojai, ypač vaikai ir nepilnamečiai, būtų apsaugoti nuo žalingo turinio internete, prižiūrime, kaip naudojamos žalingo turinio filtravimo ir žymėjimo priemonės, nagrinėjame pranešimus apie žalingą ir draudžiamą turinį internete.

Ištyrėme 2516 interneto karštąja linija „Švarus internetas“ gautus pranešimus apie žalingą ir draudžiamą turinį internete.

RRT interneto karštąja linija „švarusinternetas.lt“ gauta 2516 pranešimų apie draudžiamą skleisti ar neigiamą poveikį nepilnamečiams darantį turinį internete. Palyginti su 2022 metais, pranešimų skaičius padidėjo 65 proc.

Iš pasitvirtinusių pranešimų 643 apie vaikų seksualinio išnaudojimo vaizdus persiūsti kitų šalių interneto karštosioms linijoms, tarptautinės interneto karštųjų linijų asociacijos INHOPE narėms. Dar 184 pranešimai persiūsti įvairių šalių interneto paslaugų teikėjams, svetainių savininkams, socialinių tinklų valdytojams su NTD (angl. *Notice and Take Down*) žyma apie jų svetainėse ar tinkluose esantį draudžiamą skleisti interneto turinį, nurodant, kad jis būtų kuo skubiau pašalintas.

Įtarus draudžiamą skleisti turinį Lietuvos tarnybinėse stotyse, 34 pranešimai persiūsti tolesniam tyrimui Policijos departamentui, o 32 pranešimai, įtarus neigiamą poveikį nepilnamečiams, persiūsti tolesniam tyrimui Žurnalistų etikos inspektoriatui.

2023 m. pasirašėme ilgalaikį susitarimą su Policijos departamentu dėl bendradarbiavimo vykdamas interneto karštosios linijos funkcijas.

Rūpinamės, kad viešųjų kompiuterių tinkle prieigos teikėjai naudotų žalingo turinio filtravimo priemones.

Mūsų pastangų rezultatas – privalomųjų neigiamą poveikį nepilnamečiams darančios viešosios informacijos filtravimo priemonių naudojimo augimas. Nuolat teikiame ugdymo įstaigoms ir bibliotekoms konsultacijas, skelbiame savo rekomendacijas interneto turinio filtravimo priemonių įdiegimo, pasirinkimo ir naudojimo klausimais, vertiname ir aprobeuojame interneto turinio filtravimo priemones.

75%

Per metus informaciją pateikusių respondentų, naudojančių privalomas filtravimo priemones, dalis nežymiai išaugo: 2022 m. privalomas filtravimo priemones naudojo 74 proc. atsakymus pateikusių įstaigų, 2023 m. – 75 proc.

16%

Respondentų, kurie naudoja kitas, RRT neapbruotas, filtravimo priemones, skaičius išaugo: 2022 m. – 12 proc., 2023 – 16 proc.

Įvertinome 68 348 potencialiai žalingo turinio vaizdus.

2022 m. pasirašėme ilgalaikę sutartį ir bendradarbiavimo susitarimą su Kanados nevyriausybine organizacija „Canadian Centre for Child Protection“, prisijungėme prie tarptautinio projekto „Arachnid“, skirto kovai su itin jautrių ir visose pasaulio šalyse draudžiamu turiniu – vaikų seksualinio išnaudojimo vaizdais. Per metus dalyvaudami šiame projekte įvertinome 68 348 potencialiai žalingo turinio vaizdus.

Tapome socialinio tinklo „Discord“ patikimu pranešėju.

Kaip pasauliniame interneto tinkle, taip ir „Discord“ socialiniame tinkle yra draudžiama vaikų seksualinio išnaudojimo medžiaga (CSAM), seksualinis nepilnamečių viliojimas, neapykantos kalba, smurtą, savęs žalojimą ir savižudybę skatinanti ir kt. informacija. Bendradarbiavimo sutarties pagrindu RRT ekspertai, gavę vartotojų pranešimus, pagal nustatytas procedūras kreipsis į šį socialinį tinklą, kad informacija būtų kuo skubiau pašalinta. „Discord“ įsipareigojo RRT pranešimus tirti skubos tvarka.

Visuomenės konsultavimas ir edukacija

Siekiame, kad mūsų reguliuojamų rinkų paslaugų vartotojai žinotų pagrindines šių paslaugų teikimo sąlygas, savo teises ir galėtų priimti geriausiai jų interesus atitinkančius sprendimus ir efektyviai įgyvendinti bei ginti savo teises.

Inicijuojame projektą „Nė vienas nėra pamirštas“, skirtą senjorų skaitmeninei įtraukčiai didinti.

2023 m. pradėjome projektą, kurio metu raginame Lietuvos bendruomenes aktyviai įsitraukti ir didinti savo narių skaitmeninius įgūdžius. Spalio 30 dieną LR Prezidentūroje oficialiai paskelbta šio projekto pradžia. Renginyje dalyvavo ir Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos Generalinė sekretorė Doreen Bogdan-Martin.

Tarptautinės organizacijos įtraukia visuomenės amžėjimą ir jo keliamus iššūkius į savo darbotvarkes. Europos Sąjunga yra išsikėlusį tikslą iki 2030 metų pasiekti, kad 80 proc. suaugusiųjų turėtų pagrindinius skaitmeninius įgūdžius. Tačiau šiuo metu skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksas rodo, kad keturiems iš dešimties suaugusiųjų jų trūksta. Tarp ES visuomenei keliamų skaitmeninių tikslų – pasitikėjimas skaitmeniniais produktais ir paslaugomis internete, gebėjimas atpažinti dezinformaciją ir bandymus sukčiauti, sugebėjimas apsiginti nuo kibernetinių iššūkių ir sukčių.

Projekto metu organizuojamos dirbtuvės Trečiojo amžiaus universiteto senjorams. Pirmąsias dirbtuves apie saugų elgesį internete, elektroninį parašą ir vartotojų teises, kuriose dalyvavo 150 senjorų, suorganizavome Klaipėdoje 2023 m. gruodį.

Tapome projekto „Vilnius yra mokykla“ dalyviais.

Vedėme 10 pamokų moksleiviams apie saugų internetą ir telekomunikacijas daugiau nei 300 moksleivių, skaitėme dvi paskaitas KTU apie pašto ir geležinkelų reguliavimą (20 studentų).

Renginiai

Organizavome Saugesnio interneto dieną

RRT buvo vienas iš pagrindinių „Saugesnio interneto dienos“ (SID 2023) renginio organizatorių. 2023 m. vyko konferencija Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje „Vaikas + ekranas + mokykla = ?“, kuri taip pat buvo tiesiogiai transliuojama ir internetu. Renginio temą įkvėpė Vilniaus universiteto mokslininkų atliktas tyrimas apie vaikus ir ekranus. Projekto vadovė prof. dr. Roma Jusienė teigia, kad perteklinis ekranų naudojimas ir įtraukus internetas turi neigiamą poveikį ne tik psichologinei, bet ir fizinei sveikatai.

Konsultacijos

Siekiame, kad mūsų reguliuojamų rinkų paslaugų naudotojai žinotų pagrindines šių paslaugų teikimo sąlygas, savo teises ir galėtų priimti geriausiai jų interesus atitinkančius sprendimus, taip pat objektyviai ir operatyviai nagrinėjame vartotojų ir kitų elektroninių ryšių ir pašto paslaugų naudotojų ginčus su šių paslaugų teikėjais.

Suteikėme:

- 65 konsultacijas patikimumo užtikrinimo paslaugų, e. parašo ir e. atpažinties klausimais (2022 m. – 55 konsultacijos);
- 401 konsultaciją socialinių tinklų naudotojams (2022 m. – 343);
- 59 konsultacijas saugesnio naudojimosi internetu (2022 m. – 69);
- apie 1700 konsultacijų el. ryšių klausimais ir apie 300 konsultacijų pašto klausimais.

Ginčų nagrinėjimas

Elektroninių ryšių vartotojai

209

išnagrinėti prašymai
nagrinėti ginčą, iš jų (buvo
kompleksinių sprendimų)

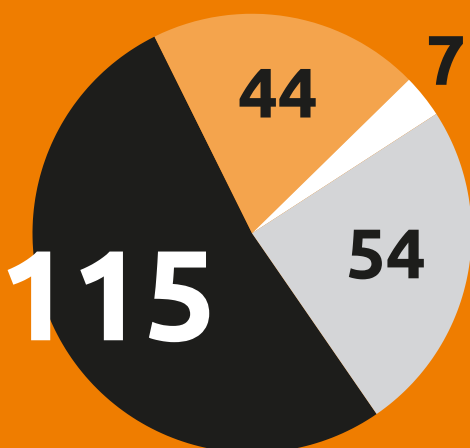
Bendra suma, kuri po RRT sprendimo ar
šalims taikiai susitarus buvo kompensuota

≈240 000 Eur

Vidutinė vartojimo ginčų neteisminio sprendimo
procedūros trukmė (teisės aktuose nustatytas 90
kalendorinių dienų terminas):

55 d.

- Taikiai išspręsta
- Tenkinti/iš dalies tenkinti
- Atmesti reikalavimai
- Nutrauktas nagrinėjimas
(ne RRT kompetencija, kt.)

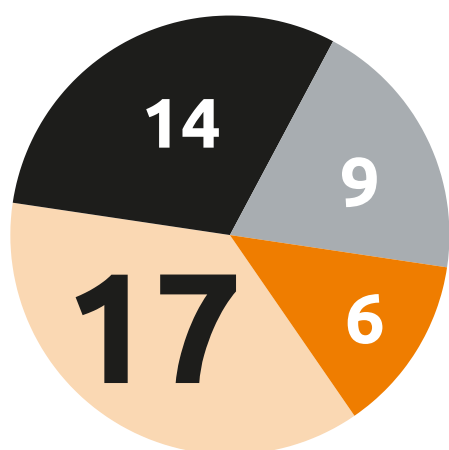
Išnagrinėtų ginčų dėl el.
ryšių paslaugų tenkinti/iš
dalies ir taikiai

Pašto paslaugos vartotojai

42

prašymai nagrinėti ginčą, iš jų
(buvo kompleksinių sprendimų)

- Atmesti reikalavimai
- Taikiai išspręsta
- Tenkinti/iš dalies tenkinti
- Nutrauktas nagrinėjimas (ne RRT kompetencija)

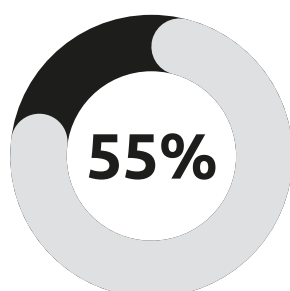
Bendra suma, kuri po RRT sprendimo ar
šalims taikiai susitarus buvo kompensuota

Beveik **4 000 Eur**

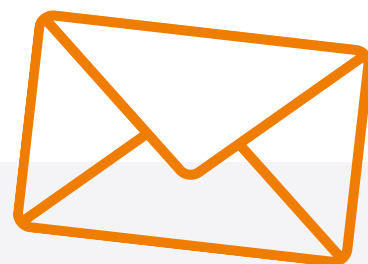

Vidutinė pašto ginčų nagrinėjimo trukmė
(teisės aktuose nustatytas 90
kalendorinių dienų terminas):

64 d.

ginčų išspręsta paslaugų
gavėjų naudai (tenkinti/iš
dalies ir taikiai)

Vartojimo ginčų pavyzdžiai

Elektroninių ryšių paslaugos. Į mus kreipėsi vartotoja dėl ginčo su mobiliojo ryšio operatoriumi „Tele2 Lietuva“. Ji 2023 m. vasario 17 d. nutraukė iki tos pat dienos, t. y. vasario 17 d., pabaigos galiojusią su operatoriumi pasirašytą sutartį.

Kadangi sutartis buvo nutraukta nepasibaigus jos galiojimo laikui, operatorius vartotojai pritaikė netesybas už visą sutarties laikotarpį – pateikė 87,94 Eur sąskaitą už sutarties nutraukimą, t. y. pareikalavo atsiskaityti už įrangą ar suteiktas nuolaidas.

Vartotoja kreipdamasi į mus reikalavo sumažinti netesybas. Pradėjus spręsti ginčą, vartotoja mus informavo, kad su „Tele2 Lietuva“ pavyko susitarti – ginčas buvo išspręstas taikiai, operatorius nebeprašė iš vartotojos atlyginti 87,94 Eur netesybų.

Pašto paslaugos. Kreipėsi vartotoja, kurios teigimu, „Omniva LT“ nepristatė pašto siuntos per viešai interneto svetainėje deklaruojamą vienos darbo dienos terminą. Taigi, vartotoja reikalavo atlyginti patirtą žalą.

Vasario 27 d. vartotoja siuntė gavėjui svarbią siuntą, kuri dingo, todėl siuntos turinį pati vartotoja turėjo vežti siuntos gavėjui iš Vievio į Kėdainius. Ji patyrė 26 Eur išlaidas už kurą.

Vartotojos teigimu, vėliau siunta atsirado ir buvo pristatyta gavėjui po 10 dienų nuo išsiuntimo, tačiau gavėjui siunta buvo nebereikalinga. Dėl to jis siuntą išsiuntė atgal vartotojai, o vartotoja gavėjui grąžino siuntimo išlaidas – 4,49 Eur.

Vartotoja pateikė teikėjai pretenziją, teiraudamasi dėl patirtų išlaidų už kurą ir siuntos grąžinimą atlyginimo, pretenzijoje pažymėdama, kad teikėja skelbia, jog pašto siuntas pristato per 1 dieną, o ginčo atveju siuntos pristatymas užtruko 10 dienų.

„Omniva LT“ nesutiko tenkinti vartotojos reikalavimo, kaip argumentus nurodydama, jog nors ir užtrukus siunta visgi buvo pristatyta, o netiesioginės išlaidos nėra kompensuojamos.

Išnagrinėję ginčo aplinkybes, nusprendėme patenkinti vartotojos reikalavimus, t. y. atlyginti vartotojos patirtas kuro ir siuntos siuntimo išlaidas – iš viso 30,49 Eur.

Valstybės registų ir informacinių sistemų tvarkytojų teikiamų paslaugų įkainių priežiūra

Atlikome atlyginimo už duomenų teikimą ir registro objekto registravimą dydžių apskaičiavimo priežiūrą – teikėme išvadas dėl apskaičiuotų įkainių pagrįstumo sąnaudomis ir dėl prašomų kompensuoti sąnaudų, patirtų neatlygintinai teikiant registro objekto registravimo ir duomenų teikimo paslaugas, dydžio pagrįstumo.

2023 m. pateikėme tris išvadas valstybės įmonėms:

Registrų centrui 2023 m. gegužės mėn. pateikėme išvadą dėl 2022 m. kompensuojamų sąnaudų dydžio pagrįstumo, o 2023 m. gruodžio mėn. – išvadą dėl iš naujo įvertintos 2021 m. kompensuojamų sąnaudų dydžio dalies pagrįstumo.

Nustatėme, kad iš valstybės lėšų pagrįstas kompensuojamųjų sąnaudų dydis už 2022 m. yra 23 172 535,53 Eur. Registrų centras siekė gauti teigiamą išvadą dėl 23 216 206,65 Eur.

Atsižvelgdami į teismo sprendimą, iš naujo įvertinome 2021 m. kompensuojamų sąnaudų 1 134 274,57 Eur sumos pagrįstumą ir nustatėme, kad Registrų centrui iš valstybės biudžeto lėšų gali būti kompensuojama ne didesnė nei 16 196 887,86 Eur suma už 2021 m.

Registrų centrui kompensuojamų sąnaudų dydis už 2022 m. buvo didesnis 43,1 proc., lyginant su pakoreguotų kompensuojamų sąnaudų dydžiu už 2021 m.

Informatikos ir ryšių departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2023 m. spalio mėn. pateikėme neigiamą išvadą dėl atlyginimo už dokumentų (duomenų) teikimą dydžių apskaičiavimo pagrįstumo.

Įvertinome šios valstybės institucijos pateiktą informaciją dėl atlyginimo dydžių už dokumentų (duomenų) teikimą ir nustatėme, kad minėti atlyginimo dydžiai apskaičiuoti nesilaikant teisės aktų reikalavimų.

Pasikeitus valstybės informacinių išteklių valdymo principams, įskaitant jų naudojimosi ir apmokestinimo sąlygas, nuo 2024 m. sausio 1 d. nebevykdome atlyginimo už duomenų teikimą ir registro objekto registravimą dydžių apskaičiavimo priežiūros funkcijų.

Tarptautinė veikla

132

Parengtos
tarptautinės
pozicijos,
dokumentai,
pranešimai

18-ai

darbo grupių
pirmininkavome,
arba rengėme
projektus

Dalyvavome

302

tarptautiniuose
renginiuose

2023 m. minėjome Lietuvos narystės Tarptautinėje telekomunikacijų sąjungoje (ITU) šimtmetį.

Dalyvavome ITU Pasauliniame informacinės visuomenės plėtros forume. Pristatėme Lietuvos skaitmeninį progresą per pastaruosius dešimtmečius – kaip Lietuva iš paramos gavėjos tapo jos teikėja. Dalijomės apie Lietuvos verslo sėkmę Belize kuriant juridinių asmenų registrą – pirmą skaitmeninę viešojo sektoriaus paslaugą šioje šalyje.

RRT, Susisiekimo ministerijos ir Lietuvos pašto pastangomis išleistas proginis šimtmečio pašto ženklas.

Spalio 30 d. įvyko ITU Generalinės sekretorės D. Bogdan-Martin vizitas Lietuvoje. Ji dalyvavo mūsų projekto „Nė vienas nėra pamirštas“, skirto senjorų skaitmeninei įtraukčiai didinti, pristatyme LR Prezidentūroje. Savo kalboje ji išskyrė tris veiklos kryptis, į kurias turėtų orientotis šalys, norinčios įtraukti vyresnę populiacijos dalį į skaitmenizacijos procesus: prasmingą ryšį, kurį apibrėžia paslaugų prieinamumas, įrangos ir paslaugų įperkamumas bei vartotojų saugumo užtikrinimas; vartotojų įgūdžius ir žinias, leidžiančias jiems pasitikėti savimi skaitmeninėje visuomenėje; bendradarbiavimą tarp pilietinės visuomenės, akademikų, politikos formuotojų ir verslo.

2023

svarbiausi darbai

sausis

Vartotojai oficialiai nuo šiol gali tiek paslaugas aktyvuoti, tiek pakeisti tiekėją nuotoliniu būdu. Sausio 1 d. įsigaliojo RRT nustatyta tvarka, pagal kurią galutiniam paslaugų gavėjui viešosios mobiliojo ryšio paslaugos nuotoliniu būdu aktyvuojamos per 10 minučių nuo tada, kai jo ryšio įrenginyje yra atlikti visi būtini veiksmai.

Suorganizavome „Saugesnio interneto dienos“ konferenciją „Vaikas+ekranas+mokykla=?“ Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje.

Paskelbėme mobiliosios interneto prieigos paslaugų kokybės rodiklių įvertinimą

vasaris

kovas

Kovo 1 d. prasidėjo pirmasis telefonų numerių pokyčių įgyvendinimo etapas – parengėme tvarką, pagal kurią 2025 m. kovo 1 d. ryšio numerių priekyje esantį skaičių 8 pakeis 0. Šie žingsniai leis įgyvendinti daugiau nei 20 metų užtrukusį procesą, kurį stabdė naudojami skubiosios pagalbos tarnybų trumpieji numeriai.

Paskelbėme 2022 m. IV ketv. el. ryšių sektoriaus ataskaitą.

Suteikėme teisę Registru centrai platinti kvalifikuotus elektroninio parašo ir elektroninio spaudo sertifikatus naudojant naują technologinį sprendimą – mobiliąją programėlę LT ID.

Pirmą kartą organizavome geležinkelių rinkos klausimams skirtą renginį, kuriame dalyvavo geležinkelio įmonių (vežėjų), ekspedicinių kompanijų, Klaipėdos regiono krovos kompanijų atstovai.

balandis

RRT atliktas tyrimas parodė, kad 2022 m. kvalifikuotą elektroninį parašą naudojo 32 proc. suaugusių Lietuvos gyventojų. Per metus besinaudojančių kvalifikuotu elektroniniu parašu dalis padidėjo 3 procentiniais punktais.

Paskelbėme 2022 m. IV ketv. pašto sektoriaus ataskaitą.

Leidome padidinti devynių skaitmeninės antžeminės televizijos stočių siųstuvų galias. Toks sprendimas susijęs su geresne televizijos transliavimo kokybe.

Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos ginčų komisija priėmė teigiamą sprendimą Lietuvos atžvilgiu. Pasienio ruože spartesnį ryšį galintys užtikrinti dažniai gavo tarptautinę apsaugą ir į juos turės atsižvelgti Rusija, plėtodama savo ryšių sistemas.

Pirmą kartą patikrinome „Lietuvos geležinkelių“ antrinės įmonės „LTG Infra“ 2021 metų geležinkelių transporto veiklų apskaitos atskyrimo metinį ataskaitų rinkinį. Tokia apskaitos atskyrimo reikalavimų laikymosi priežiūra, kaip kainodaros kontrolės priemonė, padeda palaikyti pagrįstas, konkurencinei aplinkai palankias bendrovės teikiamų geležinkelių infrastruktūros paslaugų kainas.

Įpareigojome tris rinkos dalyvius – „Telia Lietuva“, „Tele2“ ir „Bitė Lietuva“ – užtikrinti universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimą Varėnos, Ignalinos, Šalčininkų ir Švenčionių rajono bei Pagėgių savivaldybėse. Universaliosios paslaugos įpareigojimas yra viena iš priemonių užtikrinti galimybę visiems vartotojams naudotis bent minimalaus skaičiaus nustatytos kokybės paslaugomis. Jos turi būti teikiamos už prieinamą kainą visiems vartotojams, taip pat įperkamos nepasiturintiems gyventojams.

gegužė

Europos Komisija RRT Kauno laboratoriją paskyrė pirmąja ir vienintele bandymų įstaiga visoje Europos Sąjungoje, turinčia kompetenciją ir teisę atlikti rinkos priežiūros bandymus radijo ryšio įrenginių sektoriuje visoms ES šalims narėms.

Dereguliuojame Transliacijų perdavimo paslaugų ir Transliacijų perdavimo priemonių paslaugų rinkas ir panaikinome Lietuvos radijo ir televizijos centrui ir „Telia Lietuva“ taikomus įpareigojimus.

● Suteikėme leidimą UAB „MIT-SOFT“ siūlyti visiškai naują paslaugą mūsų šalyje – elektroninių parašų ir elektroninių spaudų kvalifikuotą ilgalaikę apsaugą.

● Pateikėme išvadą dėl Registrų centrai kompensuojamųjų sąnaudų dydžio pagrįstumo.

● Priėmėme Informacijos teikimo geležinkelių transporto rinkos reguliuotojui taisykles. Jų tikslas – reglamentuoti viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, geležinkelio įmonių (vežėjų) ir geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių periodinių ataskaitų apie geležinkelių transporto veiklą teikimo RRT turinį ir tvarką.

● Surengėme metinę konferenciją pašto rinkos dalyviams ir valstybės institucijų atstovams.

● Paskelbėme 2023 m. I ketv. pašto sektoriaus ataskaitą.

● Paskelbėme 2023 m. I ketv. el. ryšių sektoriaus ataskaitą

● Pirmą kartą paskelbėme tikėtinas, t. y. teoriškai apskaičiuotas, judriojo ryšio operatorių 5G aprėpties zonas. Skačiavimai atlikti pagal mobiliojo ryšio operatorių pateiktus ir tarnyboje iki 2023 metų gegužės 3 d. užregistruotus bazinių stočių duomenis.

● birželis

Įsigaliojo RRT įpareigojimas mobiliojo ryšio operatoriams persiųsti tik tokias vardines trumpąsias žinutes, kurios atitinka siuntėjų nurodytus identifikacinius požymius.

Papildėme kovos priemonių su SMS sukčiais sąrašą – atsirado sprendimai blokuoti skambučius ir taikyti tinkamas technines, organizacines priemones įspėti vartotojus apie galimai apsimestines žinutes ar imtis jų blokavimo.

Paskelbėme, kad viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytoja AB „LTG Infra“ geležinkelio paslaugų įrenginių naudotojams turės grąžinti daugiau nei 2,4 mln. Eur.

Įpareigojome interneto paslaugų tiekėjus blokuoti prieigą prie žalingų interneto resursų, kurių registrą sudaro Nacionalinio kibernetinio saugumo centras.

Išbraukėme elektroninių ryšių paslaugų teikėją „Arenamobile Lietuva“, UAB, iš elektroninių ryšių teikėjų sąrašo. To priežastis – įmonei iškelta bankroto byla. Atnaujinome tarpininkavimo ginčiuose taisykles.

Sudarėme pagrindinių gairių sąrašą, kuris padės geležinkelių paslaugų įrenginio operatoriams paprasčiau įgyventi jiems skirtus įpareigojimus ir užtikrinti skaidrumą bei prieinamumą potencialiems naudotojams.

liepa

rugpjūtis

Paskelbėme 2023 m. II ketv. pašto sektoriaus ataskaitą

Paskelbėme 2023 m. II ketv. el. ryšių sektoriaus ataskaitą

Sudarius galimybę trumpąjį numerį 111 naudoti pelno nesiekiančioms organizacijoms, jei šios teikia humanitarinę, socialinę ar kitokią susijusią pagalbą, teisė administruoti numerį suteikta Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijai.

rugšėjis

RRT atlikta apklausa parodė, kad 50 proc. ugdymo įstaigų ir bibliotekų, nesaugančių vaikų nuo žalingo interneto turinio, nemato poreikio to daryti.

Pristatėme 2022 m. apžvalgą apie Lietuvos ryšių sektorių.

Minėdami Kibernetinio saugumo mėnesį, į diskusiją pakvietėme mobiliojo ryšio operatorių, Lietuvos kriminalinės policijos biuro, Lietuvos banko, Lietuvos pašto, Nacionalinio kibernetinio saugumo centro (NKSC), Valstybinės mokesčių inspekcijos (VMI) bei Pinigų plovimo prevencijos kompetencijų centro atstovus.

Parengėme Lietuvos geležinkelių transporto paslaugų rinkos 2022 m. ataskaitą.

Pristatėme naują edukacinį projektą, skirtą senjorų skaitmeninei atskirčiai mažinti „Nė vienas nėra pamirštas“. Jo globėju tapo Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda.

Paskelbėme 2023 m. III ketv. el. ryšių sektoriaus ataskaitą.

Įtvirtinome papildomą fizinio asmens tapatybės tikrinimą vaizdo priemonėmis. Iki šiol tai buvo galima daryti tik asmeniui fiziškai dalyvaujant arba nuotoliniu būdu, naudojant elektroninės atpažinties priemones.

Baigėme pusę metų trukusį Plačiajuosčio ryšio aprėpties tyrimą.

Inicijavome Pašto įstatymo pakeičius.

Lietuvos paštui paskyrėme 184 489 Eur baudą už teisės aktuose nustatytų kokybės rodiklių neįvykdymą.

Paskelbėme 2023 m. III ketv. pašto sektoriaus ataskaitą.

gruodis

Pateikėme galutinę išvadą dėl Lietuvos pašto patirtų nuostolių už periodikos pristatymą.

Paskelbėme pirmą kartą atliktos Lietuvos pašto paslaugų teikėjų apklausos apie jų taikomas praktikas aplinkos tvarumo srityje rezultatus.

Tapome patikimu „Discord“ tinklo pranešėju.

Teisiškai įtvirtinome kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos reglamentavimą.

www.rrt.lt

RRT | The Communications Regulatory Authority of the Republic of Lithuania

Ryšių reguliavimo tarnyba

